

Datum 2026-10-13

FI dnr 26-1152

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya föreskrifter och allmänna råd om konsumentkrediter

Sammanfattning

Finansinspektionen meddelar nya allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden, som ska ersätta de nu gällande allmänna råden inom samma område. Jämfört med de nu gällande allmänna råden innebär de nya vissa tillägg och ändringar i de delar som rör tillämpningen av god kreditgivningssed och kreditprovning. Bland annat förtydligas vilka uppgifter som bör ingå i underlaget för kreditprovningen samt hur de bör samlas in och kontrolleras. Övriga delar av de nu gällande allmänna råden förs över till de nya råden oförändrade i sak, men med vissa redaktionella ändringar.

Finansinspektionen meddelar även nya föreskrifter och allmänna råd om bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter, som ersätter Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2016:29) om verksamhet med bostadskrediter. Ändringarna gäller främst företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. För dessa företag införs nya bestämmelser om bland annat ansökan om tillstånd, krav på verksamheten, provning av ägare och ledning samt krav på kunskap och kompetens. Bestämmelserna som berör bostadskreditinstitut kvarstår i princip oförändrade. Redaktionella ändringar och andra mindre ändringar har dock gjorts.

Ändringar görs även i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2023:12) om ägar-, ägarlednings- och ledningsprovning i vissa finansiella företag. Dessa ändringar görs för att ägare och ledning i företag som driver verksamhet med kreditgivning av andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska kunna prövas enligt regelverket.

Bakgrunden till Finansinspektionens ändringar är att Europaparlamentet och rådet har antagit ett nytt konsumentkreditdirektiv¹, som genomförs i svensk rätt genom en ny konsumentkreditlag samt genom ändringar i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Med anledning av lagändringarna görs även vissa följdändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:1) om information om ränta på bostadskrediter och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2018:16) om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Samtliga ändringar träder i kraft den 20 november 2026.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2025 av den 18 oktober 2023 om konsumentkreditavtal och om upphävande av direktiv 2008/48/EG.

Innehåll

1	Utgångspunkter	4
1.1	Målet med regleringen.....	5
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	5
1.3	Regleringsalternativ	6
1.4	Rättsliga förutsättningar	7
1.5	Ärendets beredning	8
2	Motivering och överväganden	9
2.1	Allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden	10
2.2	Föreskrifter och allmänna råd om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter	37
2.3	Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2023:12) om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag	63
2.4	Ikraftträdande	64
3	Konsekvenser	65
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna.....	66
3.2	Konsekvenser för företagen	67
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	76

1 Utgångspunkter

Europaparlamentet och rådet har antagit ett nytt konsumentkreditdirektiv² (nya konsumentkreditdirektivet) som ska vara genomfört i svensk rätt senast den 20 november 2026.

Konsumentkreditlagen (2010:1846) (2010 års konsumentkreditlag) utgår från 2008 års konsumentkreditdirektiv³. Den nya konsumentkreditlagen (2026:1011), som genomför det nya konsumentkreditdirektivet, innebär bland annat att ränte- och avgiftsfria konsumentkrediter omfattas i fler fall än tidigare, att en konsumentkredit som lämnas av en tredje part vid köp av varor och tjänster alltid omfattas av regleringen samt att bestämmelserna om kreditprövning skärps. Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2025:10) om krediter i konsumentförhållanden (som lämnades i förhållande till 2010 års konsumentkreditlag), har därför setts över.

Genomförandet av det nya konsumentkreditdirektivet innebär även att tillämpningsområdet för lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter (LVB) har utvidgats till att, utöver bostadskrediter, omfatta andra krediter som faller in under det nya konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde. Lagen har även fått ett nytt namn – lagen om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter (LVBK). Lagändringarna innebär att det ställs nya krav på företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Bland annat ställs det krav på kunskap och kompetens hos kreditgivares och kreditförmedlares personal samt krav på förfaranden för registrering, tillstånd och tillsyn över kreditgivare och kreditförmedlare. Det ställs även krav på att ägare och ledning i ett företag som driver verksamhet med kreditgivning ska vara lämpliga.

Ändringarna i LVB har inneburit att Finansinspektionen fått nya bemyndiganden. Finansinspektionen har i dag föreskrifter till LVB i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2016:29) om verksamhet med bostadskrediter (bolåneföreskrifterna). Föreskrifter om lämplighet för ägare och ledning finns i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2023:12) om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2025 av den 18 oktober 2023 om konsumentkreditavtal och om upphävande av direktiv 2008/48/EG.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG.

(föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning). Även dessa föreskrifter har nu setts över.

1.1 Målet med regleringen

Revideringen av de allmänna råden om krediter i konsumentförhållanden syftar till att anpassa de allmänna råden till en ny konsumentkreditlag och på så vis ge rättslig vägledning om bland annat hur kreditprövningar bör göras. De delar av de allmänna råden som endast berör bostadskrediter har förts över till de nya allmänna råden oförändrade i sak, men med vissa redaktionella ändringar. Ytterst syftar regleringen till att bidra till ett starkt konsumentskydd.

Målsättningen med ändringarna i bolåneföreskrifterna och i föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning är att komplettera de lagar som ska genomföra det nya konsumentkreditdirektivet. Det handlar om att tydliggöra vad en ansökan om tillstånd ska innehålla, hur kraven på verksamheten ska uppfyllas och vilka upplysningar som ska lämnas till Finansinspektionen. Avsikten är att på så sätt få ett tydligt regelverk, som är enkelt för berörda aktörer att tillämpa och som underlättar inspektionens verksamhet med tillstånd och tillsyn. Ett sådant regelverk kommer att bidra till ett högt skydd för konsumenterna.

Som en följd av ändringarna i föreskrifterna och de allmänna råden, samt ändringarna i LVBK och den nya konsumentkreditlagen, görs också ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:1) om information om ränta på bostadskrediter samt i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2018:16) om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag. Dessa ändringar görs för att hänvisningarna i föreskrifterna ska förbli korrekta efter de genomförda regeländringarna.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Utöver ändringarna i LVB och införandet av en ny konsumentkreditlag som beskrivs i avsnitt 1, samt vissa ändringar i fråga om frekvensen för utvärdering av interna regler som nyligen har införts i 6 kap. 5 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF), finns det inga kända författningsändringar som kan komma att påverka de nya föreskrifterna och allmänna råden.

1.3 Regleringsalternativ

Finansinspektionen har inte några särskilda bemyndiganden att meddela föreskrifter på konsumentkreditlagens område. Alla myndigheter har dock en allmän rätt att utan särskilt bemyndigande utfärda allmänna råd inom sitt verksamhetsområde i form av rekommendationer om tillämpningen av en författning, se 1 § författningssamlingsförordningen (1976:725). Allmänna råd bör endast utfärdas på de områden där det finns ett särskilt behov. På det område som rör krediter i konsumentförhållanden har Finansinspektionen lämnat allmänna råd sedan början av 1990-talet. Inspektionen bedömer att det även fortsättningsvis finns behov av allmänna råd på området, särskilt nu när ny lagstiftning införs med anledning av det nya konsumentkreditdirektivet. Utan allmänna råd skulle företagen lämnas utan vägledning om hur Finansinspektionen ser på kraven i den nya konsumentkreditlagen. I avsaknad av ett bemyndigande som ger Finansinspektionen möjlighet att meddela bindande föreskrifter, anser inspektionen att allmänna råd är den lämpligaste formen av reglering.

Ett alternativ till att införa nya föreskrifter till LVBK är att lämna allmänna råd. Allmänna råd är dock till skillnad från föreskrifter inte bindande, utan endast en rekommendation till företagen om hur de kan agera för att uppfylla de krav som ställs i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter. Bindande föreskrifter används redan i dag för att genomföra bolånedirektivet⁴ och reglera verksamhet med bostadskrediter. Det är därför lämpligt att även andra konsumentkrediter än bostadskrediter regleras genom föreskrifter. Vidare framgår det av förarbetena som avser genomförandet av det nya konsumentkreditdirektivet att Finansinspektionen förväntas meddela föreskrifter i anslutning till LVBK.⁵ Inspektionen har även fått bemyndiganden för detta i förordningen (2016:1033) om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter (FVBK). Allmänna råd är därför inte lämpliga i detta fall. Om Finansinspektionen skulle välja att inte införa nya föreskrifter till LVBK skulle det uppstå stor osäkerhet för företagen om vilka uppgifter som ska ingå i ansökan om tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter och vilka krav som gäller för att driva sådan verksamhet. Detsamma gäller om inspektionen inte skulle föreskriva att även ägare och ledning i företag som driver verksamhet med

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

⁵ Prop. 2025/26:223 s. 169, 171 och 173.

kreditgivning av andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska omfattas av föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning.

Det finns inte något möjligt alternativ till att göra nödvändiga följdändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om information om ränta på bostadskrediter och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag än att föreskriva om dessa.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen har fått bemyndiganden i 12 § FVBK att meddela föreskrifter i anslutning till LVBK. Finansinspektionen får meddela föreskrifter om

1. vilket innehåll en ansökan om tillstånd enligt LVBK ska ha,
2. de krav på insikt och erfarenhet som ska gälla för deltagande i ledningen av en kreditförmedlare enligt 3 kap. 2 § första stycket 4 LVBK,
3. en sådan försäkring för skadeståndsskyldighet som avses i 3 kap. 2 § första stycket 6 LVBK,
4. vilka uppgifter som ska ingå i en anmälan enligt 3 kap. 4 § LVBK,
5. vad en kreditgivare eller kreditförmedlare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 1 § LVBK (kravet på bland annat hederlighet),
6. vilka krav som ska gälla avseende kunskap och kompetens enligt 4 kap. 2 § LVBK,
7. en kreditgivares eller kreditförmedlares ersättningssystem enligt 4 kap. 3–6 §§ LVBK,
8. vilka uppgifter som ska ingå i en anmälan enligt 4 kap. 10 § LVBK och vad en kreditgivare eller kreditförmedlare i övrigt ska iaktta när det gäller uppdragsavtal,
9. vad som ska ingå i dokumentation enligt 4 kap. 11 § LVBK (dokumentation av kreditbeslut),

10. riktlinjer för utlåning enligt 4 kap. 14 § LVBK,
11. riktlinjer för värdering av säkerhet enligt 4 kap. 15 § LVBK och vad som ska iakttas när det gäller dokumentation av värderingen, och
12. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet enligt 5 kap. 3 och 5 §§ LVBK.

Finansinspektionen har alltså fått de bemyndiganden som krävs för att få meddela föreskrifter till LVBK i de ämnen som nämns i avsnitt 1.

Bemyndiganden att göra ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om information om ränta på bostadskrediter finns, utöver i 12 § 5 FVBK, i 5 kap. 2 § 2 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse.

Bemyndiganden att göra ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag finns i 5 kap. 2 § 5, 13 och 14 förordningen om bank- och finansieringsrörelse samt i 6 kap. 1 § 9 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden.

Finansinspektionen har inte fått något bemyndigande att meddela föreskrifter som kompletterar den nya konsumentkreditlagen.

1.5 Ärendets beredning

I arbetet med föreskrifterna och de allmänna råden har Finansinspektionen hållit ett möte med en extern referensgrupp. I mötet deltog representanter från Finansbolagens Förening, Konsumentverket, Svenska Bankföreningen, branschföreningen för svenska fintechbolag, Swedish Financial Technology Association (SweFinTech), och Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst. Vid mötet fick deltagarna möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i ansökan om tillstånd enligt LVBK, kraven på verksamheten och vilka upplysningar som ska lämnas till Finansinspektionen. Vid mötet diskuterades även de allmänna råden till den nya konsumentkreditlagen. Inspektionen bad även deltagarna komma in med uppskattade kostnader för att ställa om verksamheten till de nya krav som regleringen innebär. Även branschorganisationen Mobility Sweden, Motorbranschens Riksförbund, Sparbankernas Riksförbund och Svensk Handel var inbjudna till mötet, men deltog inte utan fick möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på de frågor som ställdes i mötesagendan.

Därutöver har Finansinspektionen hållit möten om kraven på kunskap och kompetens med Finansbolagens Förening, Svenska Bankföreningen, SweFinTech och branschorganisationen Swedsec.

Finansinspektionen har även haft avstämningar med Konsumentverket om utformningen av regelverket och kommunikation med berörda branscher, med anledning av den gränsdragning i LVBK som avgör vilka aktörer som hamnar under Finansinspektionens respektive Konsumentverkets tillsyn.

Den 20 maj 2026 remitterade Finansinspektionen förslag till föreskrifter och allmänna råd tillsammans med en remisspromemoria till 29 myndigheter och organisationer. 20 remissinstanser svarade. Därutöver har Branschföreningen för Onlinespel och Gokind AB lämnat remissyttranden. Det kom in synpunkter från Branschföreningen för Onlinespel, Creditsafe, Dun & Bradstreet, Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Gokind AB, Integritetsskyddsmyndigheten, Mobility Sweden, Regelrådet, Svenska Bankföreningen, Sveriges advokatsamfund, SweFinTech och UC AB. Övriga remissinstanser som svarade tillstyrkte förslaget eller meddelade att de inte hade några synpunkter.

Finansinspektionen har övervägt de framförda synpunkterna. De huvudsakliga synpunkterna på förslagen och hur inspektionen ställer sig till dem framgår av avsnitten 2 och 3 i denna promemoria.

2 Motivering och överväganden

Finansinspektionen redogör nedan för de ändringar i föreskrifter och allmänna råd som införs. De ändringar som endast innebär rena följdändringar behandlas dock inte särskilt. Sådana ändringar görs i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om information om ränta på bostadskrediter och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag. Anledningen till följdändringarna är att lagen om verksamhet med bostadskrediter byter namn till lagen om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter, att det införs en ny konsumentkreditlag samt att Finansinspektionen inför nya allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden.

I avsnitt 2.1 och 2.2 redogörs för de nya allmänna råden om krediter i konsumentförhållanden respektive de nya föreskrifterna och allmänna råden

om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter samt skälen för ändringarna. Presentationen av ändringarna följer i huvudsak avsnitts- och kapitelindelningen i respektive reglering. I avsnitt 2.3 redogörs för de ändringar som införs i föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning.

I avsnitt 2.4 behandlas frågan om när de allmänna råden och föreskrifterna ska träda i kraft samt behovet av informationsinsatser.

2.1 Allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden

Stora delar av de nya allmänna råden är oförändrade i sak i förhållande till de råd som gäller i dag. Dessa delar av råden kommenteras inte särskilt i denna beslutspromemoria. Detta innefattar de ändringar som gjorts i de delar av de allmänna råden som berör god kreditgivningssed och kreditprövning och som endast är av redaktionell art. Inga ändringar i tillämpningen är alltså avsedda i dessa delar. För skälen hänvisas till beslutspromemorian för de allmänna råden om krediter i konsumentförhållanden från 2021.⁶ *Sveriges advokatsamfund* framför i sitt remissvar att det geografiska tillämpningsområdet för den nya konsumentkreditlagen inte är tydligt avgränsat och att Finansinspektionen bör förtydliga tillämpningsområdet för de allmänna råden. Enligt Finansinspektionen måste tillämpningsområdet för de allmänna råden vara detsamma som för den lag som råden avser. Den nya konsumentkreditlagen omfattar i princip alla slags krediter som näringsidkare lämnar eller erbjuder konsumenterna. Vissa kredittyper ska dock undantas från ett antal av lagens regler. Det gäller bostadskrediter, särskilda fakturakrediter och värdepapperskrediter. Inspektionen kan inte i allmänna råd ytterligare precisera hur den nya konsumentkreditlagens tillämpningsområde ska avgränsas.

De ändringar som har gjorts i de delar av de allmänna råden som endast berör bostadskrediter är av redaktionell art, om de inte kommenteras särskilt i denna beslutspromemoria. Inga ändringar i tillämpningen är alltså avsedda. För skälen i dessa delar hänvisas därför till beslutspromemorierna för de allmänna råden om krediter i konsumentförhållanden från 2014 och 2025.⁷ I detta sammanhang kan det noteras att den europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer om kreditgivning och övervakning (EBA/GL/2020/06)

⁶ Beslutspromemorian i ärendet FI dnr 20-20058.

⁷ Beslutspromemorierna i ärendena FI dnr 14-1394 och 15-9011.

fortsatt gäller för bostadskrediter. Det innebär bland annat att syftet med krediten bör beaktas i den utsträckning som anges i riktlinjerna, även om detta inte längre regleras i de allmänna råden.

Svenska Bankföreningen ber Finansinspektionen klargöra om inspektionen anser att information om syftet med krediter endast är relevant vid kreditprövning av bolån, eftersom de allmänna råden om att syftet med krediten ska anges har tagits bort. Finansinspektionen konstaterar att det fortsatt är så att syftet med krediten i det individuella fallet kan ha betydelse för bedömningen av om en konsumentkredit ska lämnas. Det följer av god kreditgivningssed att krediten inte bör lämnas om kreditgivaren blir medveten om omständigheter som kan göra det svårt för konsumenten att leva upp till sina förpliktelser enligt avtalet.

Upplysningsvis bör nämnas att Konsumentverket kommer att lämna nya allmänna råd som gäller tillämpningen av vissa bestämmelser i nya konsumentkreditlagen som rör bland annat marknadsföring och avtalsvillkor (Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter). De nya allmänna råden som Konsumentverket lämnar föreslås träda i kraft den 20 november 2026. För företag som är under Finansinspektionens tillsyn, kommer även Konsumentverkets reglering att vara tillämplig fullt ut.

2.1.1 God kreditgivningssed

I 1 kap. 9 § nya konsumentkreditlagen finns bestämmelser om god kreditgivningssed. Enligt bestämmelserna ska näringsidkaren i sitt förhållande till konsumenten agera på ett sådant sätt att det stämmer överens med god kreditgivningssed. Det innebär att näringsidkaren ska ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg.

Bestämmelserna om god kreditgivningssed fastställer hur näringsidkaren ska förhålla sig till konsumenten före och under avtalstiden, och motsvarar till stor del 6 § i 2010 års konsumentkreditlag.⁸

Vad som avses med god kreditgivningssed utvecklas närmare i förarbetena till 2010 års lag. Där anges att bestämmelserna markerar kreditgivarens ansvar samt att de ska utgöra en grundval för lagens mer konkreta regler. Vidare anges att bestämmelserna är en utfyllande norm för tolkning när det

⁸ Prop. 2025/26:223 s. 203.

gäller kraven på hur kreditgivaren ska handla i situationer som inte närmare har reglerats i lagen eller i avtalet mellan parterna.⁹

Till skillnad från i 2010 års konsumentkreditlag anses inte näringsidkarens förklaringsskyldighet vara en del av god kreditgivningssed i den nya konsumentkreditlagen, även om förklaringsskyldighet och god kreditgivningssed delvis är överlappande. Förklaringsskyldigheten – som i första hand syftar till att ge konsumenten tillräckligt underlag innan ett kreditavtal ingås – regleras i stället separat i den nya konsumentkreditlagen. Om kreditgivare handlar i strid med förklaringsskyldigheten ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas.¹⁰ Finansinspektionen kommer av den anledningen inte längre att lämna allmänna råd som gäller för förklaringsskyldigheten.

Omsorgsplikt

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som tillhandahåller en kredit till en konsument bör, både inför att ett kreditavtal ingås och under tiden som avtalet gäller, utgå från den enskilda konsumentens behov och förutsättningar.

Det innebär bland annat att företaget bör

- ta hänsyn till att det vid långa återbetalningstider finns en ökad risk för att konsumentens ekonomiska förutsättningar försämras under återbetalningstiden,
- överväga om det är i konsumentens intresse att beviljas en kredit med ett månatligt återbetalningsbelopp som inte står i rimlig relation till det sökta kreditbeloppet, och
- avråda konsumenten från att ta en kredit om det av omständigheterna i det enskilda fallet framgår att krediten är ofördelaktig för konsumenten, till exempel med hänsyn till typen av kredit eller kreditens återbetalningstid.

Om en medsökande krävs för att en kredit ska beviljas, bör företaget tydligt informera den medsökande om konsekvenserna av att gemensamt med någon annan ingå ett kreditavtal och om att krediten endast kommer att beviljas om den medsökande medverkar.

⁹ Prop. 2009/10:242 s. 52 och 90 samt prop. 1991/92:83 s. 32 f och 106 f.

¹⁰ Prop. 2025/26:223 s. 215 och 253 f.

Ett företag bör säkerställa identiteten på den som söker en kredit innan företaget hanterar kreditansökan.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *SweFinTech* anser att det som anges i remisspromemorian om att en återbetalningstid som överstiger 36 månader generellt ska betraktas som lång är missvisande. Bedömningen bör i stället göras utifrån en helhetsbild där hänsyn tas till kreditens storlek och ändamål. Branschföreningen för svenska fintechbolag menar också att det orimligt att kreditgivaren förväntas ta höjd för hypotetiska förändringar under återbetalningstiden. Slutligen anser *SweFinTech* att de allmänna råden som tar sikte på omsorgsplikten inte bör tillämpas på kreditförmedlare, eftersom de inte påverkar kreditens villkor eller deltar i det slutliga kreditbeslutet.

Kreditupplysningsföretaget *UC AB* och *Finansbolagens Förening* anser att det inte framgår hur kreditgivare – vid tidpunkten för kreditbeslutet – bör beakta risken för oförutsebara händelser som kan uppstå i framtiden. *Finansbolagens Förening* för även fram att de ekonomiska konsekvenserna av oförutsedda händelser kan förebyggas av den enskilda genom olika försäkringar. *UC AB* anser att skilsmässa och sjukdom i praktiken är svåra att på ett ändamålsenligt sätt förutse i det enskilda fallet. *Svenska Bankföreningen* för fram liknande åsikter och anser att Finansinspektionen bör förtydliga vad som avses genom exempel. Bankföreningen efterfrågar särskilt ett förtydligande av hur rådet är avsett att tillämpas på revolverande krediter, som kontokrediter, i och med att de ofta saknar en bestämd återbetalningstid.

Bankföreningen anser att det är svårt att se hur beviljandet av mindre krediter med återbetalningstider på över 36 månader i sig skapar en tydlig risk för överskuldsättning, om en fullgod kreditprövning görs där konsumentens återbetalningsförmåga bedöms i samband med varje ny kredit. *Finansbolagens Förening* delar den uppfattningen. *Sveriges advokatsamfund* anser att användningen av begreppen företaget respektive kreditgivare och kreditförmedlare generellt bör ses över för att säkerställa en konsekvent och tydlig terminologi.

Finansinspektionens skäl: Ett högt konsumentskydd på kreditmarknaden bygger på att företag i sitt förhållande till konsumenten agerar på ett sätt som stämmer överens med god kreditgivningssed och att de omsorgsfullt tar

vara på konsumentens intressen. Det är grundläggande att företag agerar omsorgsfullt både före och under avtalstiden. Finansinspektionen lämnar därför nya allmänna råd om omsorgsplikten när det gäller den enskilda konsumentens behov och förutsättningar, information till en medsökande och säkerställande av identiteten på den som söker en kredit.

Sveriges advokatsamfund anser att begreppen företaget respektive kreditgivare och kreditförmedlare generellt bör ses över för att säkerställa en konsekvent och tydlig terminologi. Finansinspektionen konstaterar att begreppet företaget i de allmänna råden används i bestämmelser där både kreditgivare och kreditförmedlare omfattas. I de fall endast en viss typ av verksamhet avses, anges i stället endast kreditgivare eller kreditförmedlare. De allmänna råden som tar sikte på omsorgsplikten gäller till exempel för företag, alltså både för kreditgivare och kreditförmedlare. Som *SweFinTech* påpekar är dock de allmänna råden om omsorgsplikt i vissa fall mindre relevanta för kreditförmedlare. Att säkerställa identiteten på den som ansöker om en kredit innan ansökan hanteras samt att utgå från den enskilda konsumentens behov och förutsättningar är dock grundläggande utgångspunkter som samtliga företag som omfattas av råden behöver förhålla sig till.

Den enskilda konsumentens behov och förutsättningar

De övergripande råden om att ett företag som tillhandahåller en kredit bör utgå från konsumentens behov och förutsättningar, samt i vissa fall avråda konsumenten från att ta en kredit, finns redan i de nu gällande allmänna råden. Finansinspektionen inför dock två nya strecksatser i det andra stycket som ger vägledning om vad det innebär att ta hänsyn till konsumentens behov och förutsättningar. Enligt dessa strecksatser bör ett företag ta hänsyn till de ökade risker som långa återbetalningstider innebär och göra vissa överväganden när det månatliga återbetalningsbeloppet är lågt i förhållande till det sökta kreditbeloppet. I förhållande till de nu gällande allmänna råden tar Finansinspektionen bort den sista strecksatsen om att ta hänsyn till konsumentens förutsättningar att ta till sig information och utvärdera finansiella beslut eftersom den knyter an till förklaringskyldigheten, se avsnittet *God kreditgivningssed*.

Finansinspektionen har uppmärksammat en förändring på kreditmarknaden de senaste åren där återbetalningstiderna har blivit allt längre. Detta gäller bland annat vid så kallade samlingslån, en typ av blancokredit där flera befintliga krediter ersätts av en ny kredit som ofta har en längre

återbetalningstid än de ursprungliga lånen. Följden kan bli att det sammanlagda belopp som konsumenten ska återbetala blir högre än det som skulle ha betalats för de ursprungliga krediterna. Dessutom erbjuder allt fler kreditgivare kontokrediter i stället för blancokrediter. Genom en kontokredit erbjuds konsumenten ett kreditutrymme att fritt utnyttja över tid. Till skillnad från en blancokredit, som upphör när den har återbetalats, kvarstår kreditutrymmet för en kontokredit och kan åter nyttjas av konsumenten. Kontokrediter kan användas som en finansiell buffert som ger konsumenten en möjlighet att klara av oförutsedda händelser. Om kreditutrymmet är kopplat till ett kreditkort kan det även finnas försäkringar som ökar nyttan för konsumenten. Samtidigt innebär kontokrediter risker eftersom kreditutrymmet kan nyttjas återkommande utan att någon ny bedömning av konsumentens återbetalningsförmåga behöver göras.

En lång återbetalningstid på en kredit innebär att fler konsumenter kan beviljas krediten och ökar samtidigt möjligheten att konsumenten beviljas flera krediter från olika kreditgivare. Konsumenten kan då få svårt att återbetala samtliga krediter i den takt som återbetalningsplanerna förutsätter. Trots att en kreditprövning genomförs kan en kredit i vissa fall beviljas en konsument som saknar tillräckliga ekonomiska förutsättningar att återbetala krediten. Risken för detta kan vara särskilt framträdande när långa återbetalningstider medför lägre månatliga betalningar, vilket kan påverka bedömningen av konsumentens ekonomiska utrymme och återbetalningsförmåga.

Oavsett om krediten ges som en blancokredit eller en kontokredit är det därför vid långa återbetalningstider viktigt att företaget tar höjd för att konsumentens situation kan förändras på oförutsebara sätt. Konsumenten kan till exempel genomgå en skilsmässa eller bli sjuk. Finansinspektionen instämmer i *SweFinTechs*, *UC AB:s*, *Finansbolagens Förening* och *Svenska Bankföreningens* synpunkt att det kan vara svårt att förutse denna typ av händelser. Eftersom risken för att sådana händelser inträffar ökar vid en lång återbetalningstid är det dock viktigt att företaget särskilt bedömer om en längre återbetalningstid är motiverad med hänsyn till den enskilde konsumentens behov och förutsättningar. Finansinspektionen anser inte att försäkringar kan kompensera för de ökade riskerna på det sätt som Finansbolagens Förening för fram. Företagen behöver beakta att det kan vara svårt för den enskilde konsumenten att själv förstå konsekvenserna av en lång återbetalningstid, trots att kreditbeloppet är begränsat och återbetalningsbeloppet per månad är lågt. Utifrån omsorgsplikten behöver

företagen därför beakta att en lång återbetalningstid kanske inte är i konsumentens intresse. Detta gäller även revolverande krediter som Svenska Bankföreningen lyfter fram, där avsaknaden av en bestämd återbetalningstid kan leda till långvarig skuldsättning, särskilt om endast minimibelopp betalas löpande. Företaget bör därför även överväga om en revolverande kredit som möjliggör långvarig skuldsättning är motiverad med hänsyn till konsumentens behov och förutsättningar. Sedan tidigare följer av de allmänna råden att ett företag bör avråda konsumenten från att ta en kredit om det av omständigheterna i det enskilda fallet framgår att krediten är ofördelaktig för konsumenten. En omotiverad lång återbetalningstid i det enskilda fallet kan vara en sådan omständighet som medför att företaget bör avråda konsumenten från att ta krediten.¹¹

Finansinspektionen delar SweFinTechs synpunkt att kreditens storlek och ändamål är relevant för bedömningen av om en återbetalningstid ska anses som lång. För krediter på mindre belopp får emellertid en återbetalningstid över 36 månader normalt anses lång, särskilt med beaktande av de risker som längre återbetalningstider medför. Vid mindre krediter, både blanco- och kontokrediter, används krediten ofta för löpande konsumtion. En kredit med ett månatligt återbetalningsbelopp som inte står i rimlig proportion till det sökta kreditbeloppet innebär därför en risk för att konsumenten under en avsevärd tid belastas av återbetalningar som gäller tidigare konsumtion.

Ytterligare en riskfaktor i sammanhanget är de krediter som inte träffas av kostnadstaket i 4 kap. 5 § nya konsumentkreditlagen. Kostnadstaket innebär att kostnaderna inte får överstiga ett belopp som motsvarar kreditbeloppet eller, i fråga om en kontokredit, varje enskilt utnyttjande av kreditbeloppet som konsumenten har gjort. Kostnadstaket gäller inte för en kontokredit som huvudsakligen avser kreditköp eller för en kredit som avser kreditköp där kreditbeloppet inte överstiger två procent av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110) som gällde när kreditavtalet ingicks. Det innebär att dessa krediter, även om det ursprungliga lånebeloppet varit begränsat, kan bli väldigt kostsamma för de konsumenterna som inte kan fullfölja sina åtaganden.

Sammantaget anser Finansinspektionen därför att ett företag inför beviljandet av en kredit som har ett månatligt återbetalningsbelopp som inte står i rimlig relation till det sökta kreditbeloppet bör överväga om det är i konsumentens intresse att beviljas krediten. Finansinspektionen har i sin

¹¹ Beslutspromemorian i ärendet FI dnr 20-20058 s. 15–19.

tillsyn uppmärksammat att kreditgivare vid krediter på cirka 2 500–20 000 kronor kan tillämpa en återbetalningstid på upp till 48 månader, vilket leder till att det är ett mycket lågt belopp som ska återbetalas varje månad. Enligt inspektionen är detta ett exempel på när en återbetalningstid inte kan anses stå i rimlig relation till det sökta kreditbeloppet.

Medsökande

Det blir allt vanligare att en person som ansöker om en konsumentkredit har en medsökande, det vill säga att två personer gemensamt ansöker om en kredit. Finansinspektionen har i sin tillsyn exempelvis sett att det blivit betydligt vanligare att det finns en medsökande än att låntagaren har en borgensman när ett kreditavtal ingås. Att det finns en medsökande ökar typiskt sett chansen att få en kredit beviljad och kan i vissa fall även ge låntagarna bättre villkor. I vissa fall lyfts fördelarna med att ha en medsökande fram redan i ansökningsstadiet, i andra fall efterfrågas en medsökande först i samband med kreditprövningen.

Det framgår av 3 kap. 13 § andra stycket nya konsumentkreditlagen att om kreditavtalet innebär ett gemensamt åtagande för flera konsumenter, så ska kreditprövningen göras utifrån konsumenternas gemensamma förutsättningar. Samtidigt har kreditgivaren möjlighet att kräva endast den ena parten i avtalet på betalning om betalningsproblem uppstår, eftersom det finns ett solidariskt betalningsansvar gentemot kreditgivaren.

Att man kan ingå ett kreditavtal gemensamt med någon annan är inte en ny företeelse. Finansinspektionen anser dock att det finns en risk att den medsökande inte fullt ut förstår konsekvenserna av att ingå kreditavtalet. Det gäller särskilt i de fall där företaget uppmanar konsumenten att ange en medsökande för att få krediten beviljad. I sin tillsyn har inspektionen noterat att företag ofta frågar konsumenten om det finns en medsökande, och att konsumenten får information om att det kan vara lättare att få krediten beviljad om det är två sökanden. Finansinspektionen bedömer att det i en situation där ett företag kräver att det finns en medsökande för att krediten ska beviljas, är särskilt viktigt att den medsökande tydligt informeras om att den personens medverkan är en förutsättning för att krediten ska beviljas, och vad det i praktiken innebär att stå som medsökande till en kredit. Informationen är viktig för att minska riskerna att en medsökande hamnar i en situation där han eller hon blir solidariskt betalningsansvarig för krediten utan att ha förstått konsekvenserna av åtagandet. Finansinspektionen inför därför allmänna råd med denna innebörd. De allmänna råden innebär inte att

företaget är skyldigt att avråda den medsökande från att ingå kreditavtalet, utan endast att det bör lämna viss information.

Säkerställa identiteten

Finansinspektionen inför allmänna råd om att ett företag bör säkerställa identiteten på den som söker en kredit innan företaget börjar hantera en kreditansökan. Inspektionen har under flera års tid uppmärksammat att konsumenter som ansöker om en kredit, framför allt via kreditförmedlare, inte alltid identifieras innan arbetet med kreditförmedlingen påbörjas. Inspektionen har bland annat fått kännedom om fall då förmedlingsuppdrag har påbörjats utan att den konsument som uppges vara sökande har gjort en förfrågan hos kreditförmedlaren. Vidare har Nationellt bedrägericentrum (NBC) informerat Finansinspektionen om att avsaknaden av identifiering vid kreditförmedling är en riskfaktor vid bedrägerier.

Det är i dag möjligt att med endast uppgift om personnummer, e-postadress och telefonnummer starta en ansökan hos en kreditförmedlare, utan att någon identifiering eller annan kontroll sker. En bedragare kan alltså ansöka om en kredit via en kreditförmedlare genom att använda någon annans personnummer, men ange sin egen e-postadress. Svaret från förmedlaren går då till den e-postadress som lämnats av bedragaren, utan att kreditgivaren eller kreditförmedlaren har möjlighet att kontrollera vilken e-postadress som hör ihop med det angivna personnumret. Vid kreditförmedling skickas det dels en förfrågan till det kreditupplysningsbolag som kreditförmedlaren använder, dels hämtas det in erbjudanden från de kreditgivare som förmedlaren samarbetar med. Integritetskänsliga uppgifter kan därför ha behandlats utan ett legitimt skäl. Dessutom registreras en så kallad omfråga på konsumenten utan att han eller hon är medveten om det. Antalet omfrågningar som registreras hos ett kreditupplysningsbolag kan ha betydelse för konsumentens framtida möjligheter att beviljas en kredit och påverka den ränta som konsumenten erbjuds. Finansinspektionen anser därför att det är viktigt att kreditförmedlaren med säkerhet vet vem som ingår avtalet om kreditförmedlingstjänsten.

2.1.2 Kreditprövning

I 3 kap. 13 och 14 §§ nya konsumentkreditlagen genomförs de delar av artikel 18 i det nya konsumentkreditdirektivet som reglerar näringsidkarens skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet. De föreslagna allmänna råden om kreditprövning lämnas i förhållande till dessa

bestämmelser. Det kan dock noteras att kreditprövningen, i likhet med vad som gäller i dag, bör ske i ljuset av god kreditgivningssed.

I 3 kap. 13 § nya konsumentkreditlagen regleras näringsidkarens skyldighet att göra en kreditprövning. I 3 kap. 14 § anges vilka uppgifter som ska ligga till grund för kreditprövningen. Båda paragraferna motsvarar till viss del 12 § i 2010 års konsumentkreditlag. Den nya regleringen innehåller emellertid mer detaljerade krav på kreditprövningen jämfört med den tidigare bestämmelsen och ger ett starkare konsumentskydd. Till exempel regleras i den nya lagen vilka uppgifter som ska hämtas in. Det skiljer sig markant från vad som gäller i dag, där lagbestämmelsen anger att kreditgivaren ska hämta in tillräckliga uppgifter men där kreditgivaren samtidigt ges ett utrymme att skönsmässigt bedöma vad detta innebär i det enskilda fallet.

I 3 kap. 13 § nya konsumentkreditlagen preciseras vidare att kreditprövningen ska vara grundlig och göras i konsumentens intresse. Det anges också, precis som tidigare, att en kredit endast får beviljas om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra kreditavtalet. En kreditprövning ska enligt 3 kap. 14 § alltid grundas på uppgifter om konsumentens inkomster, utgifter och skulder. Uppgifterna ska även avse andra ekonomiska förhållanden som är nödvändiga och proportionerliga och då med hänsyn till vilken slags kredit det rör sig om, kreditavtalets löptid och belopp samt riskerna för konsumenten. Av paragrafen framgår även att näringsidkaren på ett lämpligt sätt ska kontrollera uppgifterna.

Det framgår av förarbetena att kravet på att bedömningen av konsumentens kreditvärdighet ska vara grundlig och att kreditprövningen ska göras i konsumentens intresse tar sikte på att hindra oansvarig utlåning och överskuldsättning. Att kreditprövningen ska vara grundlig följer direkt av direktivet och omfattar alla led i kreditprövningen. I förarbetena understryks hur viktigt det är att kreditgivare gör en noggrann kreditprövning och beaktar omständigheter som kan ha betydelse för att bedöma konsumentens återbetalningsförmåga.¹²

Av förarbetena framgår även att kreditgivaren behöver skaffa sig en helhetsbild av konsumentens ekonomiska situation. Vidare framgår att med inkomst avses lön, pension och andra inkomster. Utgifter avser kostnader för boende, övriga levnadskostnader och andra utgifter. Skulder avser

¹² Prop. 2025/26:223 s. 119.

befintliga lån och krediter som konsumenten redan har. Andra ekonomiska förhållanden kan avse till exempel borgensåtaganden.¹³

Att de uppgifter som hämtas in för att läggas till grund för kreditprövningen ska kontrolleras framgår av 3 kap. 14 § tredje stycket nya konsumentkreditlagen. Kontrollen ska ske på ett lämpligt sätt. Det innebär enligt förarbetena att kontrollen bör vara proportionell och avse det som är nödvändigt i det enskilda fallet. Till exempel kan en kreditupplysning ligga till grund för kontroll av vissa uppgifter.¹⁴

Samla in uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag bör endast samla in uppgifter om en konsuments ekonomiska förhållanden från ändamålsenliga källor.

Företaget bör tydligt informera konsumenten om att det kommer att samla in uppgifter från olika källor.

När företaget samlar in uppgifter direkt från konsumenten bör det på ett tydligt sätt upplysa konsumenten om att det är viktigt att lämna korrekta och aktuella uppgifter.

Konsumenten bör även få tydlig information om vilka inkomster, utgifter, skulder samt övriga ekonomiska åtaganden som konsumenten ska lämna uppgifter om i ansökan. Företaget kan bland annat ge exempel på vilka typer av kostnader som konsumenten ska ange.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. I förslaget angavs att ett företag tydligt skulle informera konsumenten om vilka uppgifter som skulle samlas in och från vilka källor.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inget att invända mot förslaget. *Finansbolagens Förening* anser dock att det är oklart vilka uppgifter och källor som Finansinspektionen avser och på vilken detaljnivå som upplysningarna ska lämnas. *Svenska Bankföreningen* delar den synpunkten. Vidare anser Finansbolagens Förening och *SweFinTech* att det finns en risk att råden leder till så kallad informationsöverblastning (information overload). Både Svenska Bankföreningen och SweFinTech lyfter att kravet på att lämna information till konsumenter om insamling och

¹³ Prop. 2025/26:223 s. 217.

¹⁴ Prop. 2025/26:223 s. 219.

behandling av personuppgifter redan finns i dataskyddsförordningen¹⁵. SweFinTech anser även att Finansinspektionens allmänna råd går längre än vad lagen föreskriver genom att de ger anvisningar för hur ansökningsformuläret bör vara uppbyggt. Kreditupplysningsföretaget *Creditsafe* föreslår att Finansinspektionen klargör att det vid vardagsnära köp i vissa fall är motiverat med en mer begränsad informationsinhämtning för att den ska bli proportionerlig samt att tidigare inhämtade uppgifter kan användas vid återkommande köp där kreditgivaren har god kundkännedom. *Sveriges advokatsamfund* anser att Finansinspektionen inte för ett resonemang kring de allmänna rådens förhållande till direktivens krav.

Finansinspektionens skäl: Att uppgifter endast bör samlas in från ändamålsenliga källor är inte nytt utan finns även i de nu gällande allmänna råden. Råden innebär bland annat att uppgifter inte bör samlas in från sociala medier. Detta ligger i linje med artikel 18.3 nya konsumentkreditdirektivet, som anger att sociala nätverk inte ska betraktas som en extern källa. *Sveriges advokatsamfund* anser att Finansinspektionen generellt bör utveckla resonemanget kring de allmänna rådens förhållande till direktivets krav och begränsningar. Finansinspektionen har vid framtagandet av de allmänna råden beaktat de krav och begränsningar som följer av det fullharmoniserade konsumentkreditdirektivet samt dess genomförande i svensk rätt. Inspektionens bedömning är att de allmänna råden är väl förenliga med såväl direktivet som den nationella regleringen.

Finansinspektionens syfte med det remitterade förslaget om att konsumenten skulle informeras om vilka uppgifter som skulle samlas in var att konsumenten skulle få tillräcklig och tydlig information om vilka uppgifter som skulle ligga till grund för kreditprövningen. Syftet var också att detta i sin tur skulle öka förutsättningarna för att de uppgifter som konsumenten lämnar bli så korrekta som möjligt. Finansinspektionen har dock med beaktande av remissinstansernas synpunkter om de svårigheter det innebär att tydligt informera om vilka uppgifter som samlas in och från vilka källor, valt att ändra de råd som lämnas. De nya råden innebär att företaget i stället bör informera om att uppgifter kommer att samlas in från olika källor. Finansinspektionen bedömer att redan vetskapen om att

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

uppgifter inte enbart begärs in från konsumenten ökar möjligheten att konsumenten är mer noggrann med att lämna korrekta uppgifter.

Finansinspektionen delar inte *SweFinTechs* synpunkt att de allmänna råden ger anvisningar om hur ansökningsformuläret bör vara uppbyggt. För att säkerställa att de uppgifter som samlas in är så korrekta som möjligt, är det dock viktigt att det är tydligt för konsumenten vilka uppgifter som ska lämnas i kreditansökan och därmed ligga till grund för kreditprövningen. Detta gäller särskilt i fråga om hur konsumenten förväntas redogöra för utgifter och skulder. Ett sätt att säkerställa att uppgifterna är korrekta är att tydligt ange i ansökningsformuläret på vilket sätt konsumenten ska lämna uppgifter om sitt bolån, inklusive månatliga kostnader för ränta och amortering. Det kan annars framstå som oklart för konsumenten om detta ska anges som en skuld eller som en utgift. Det är även viktigt att det är tydligt för konsumenten hur han eller hon ska redogöra för eventuella kostnader för andra bostadskrediter, till exempel för fritidshus. Det är upp till varje kreditgivare och kreditförmedlare att välja hur de vill utforma sina formulär på ett sådant sätt att konsumenten får tydlig information om de uppgifter som ska lämnas. Som framgår av de allmänna råden kan emellertid ett sätt att tydliggöra detta för konsumenten vara att företaget ger exempel på vilka typer av kostnader som konsumenten ska ange på respektive plats. Företaget bör även vara tydlig med hur viktigt det är att konsumenten lämnar korrekta och aktuella uppgifter när dessa hämtas direkt från konsumenten. Motsvarande råd finns sedan tidigare, men gällde då endast kreditgivare. De allmänna råd som nu införs gäller även kreditförmedlare.

Creditsafe önskar att Finansinspektionen klargör att det vid vardagsnära köp i vissa fall är motiverat med en mer begränsad informationsinhämtning för att denna ska bli proportionerlig. Finansinspektionen konstaterar att det inte finns några begränsningar i lagen när det gäller hur information om inkomster, utgifter och skulder ska begäras in. Inte heller finns det angivet exakt vilka uppgifter om inkomster, utgifter respektive skulder som ska ligga till grund för prövningen av en viss kredit. Av förarbetena framgår dock att kreditgivaren – för att uppfylla kravet på en grundlig kreditprövning – i allmänhet behöver skaffa sig en helhetsbild av konsumentens ekonomiska situation. Kreditgivaren kan inte bortse från –

eller undvika att samla in – information som är relevant för att bedöma konsumentens återbetalningsförmåga av den erbjudna krediten.¹⁶

Finansinspektionen konstaterar att kreditprövningen syftar till att bedöma om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sina åtaganden enligt det aktuella kreditavtalet. Inspektionen anser därför att vad som är en grundlig kreditprövning ytterst får avgöras av omständigheterna i det enskilda fallet. Det är dock viktigt att notera att de uppgifter om utgifter som behöver samlas in – oavsett om det gäller krediter till vardagsköp eller andra konsumentkrediter – är samtliga relevanta uppgifter som behövs för att kunna göra en grundlig bedömning av konsumentens kreditvärdighet i förhållande till den kredit som konsumenten ansöker om.

Creditsafe anför även att en kreditgivare bör kunna använda tidigare inhämtade uppgifter vid återkommande köp där kreditgivaren har god kundkännedom. Finansinspektionen konstaterar att i de fall företaget väljer en metod vid vardagsnära återkommande köp där konsumenten får bekräfta att tidigare uppgifter från konsumenten fortfarande är aktuella, måste förfarandet säkerställa att konsumenten förstår hur viktigt det är att korrekta och aktuella uppgifter läggs till grund för kreditprövningen. Det är även viktigt att förfarandet inte utformas eller tillämpas på ett sådant sätt att förändringar i konsumentens ekonomiska situation riskerar att förbises, exempelvis en betydande skuldökning, minskad inkomst eller förändrad familjesituation sedan den föregående kreditprövningen.

Inkomster

Finansinspektionens ställningstagande: Företaget bör samla in uppgifter om källan till konsumentens inkomst. Företaget bör även samla in uppgifter som visar om inkomsten är månatlig eller på annat sätt regelbunden.

Om inkomsten är oregelbunden bör företaget i regel samla in tillräckligt många uppgifter om inkomsten för att kunna göra en tillförlitlig uppskattning av framtida inkomster. De uppgifter som samlas in behöver avse en tillräckligt lång tidsperiod för att en sådan uppskattning ska kunna göras.

Om uppgifter om inkomst samlas in direkt från konsumenten bör det tydligt framgå om det är brutto- eller nettoinkomst som ska anges.

¹⁶ Prop. 2025/26:223 s. 119 och 217.

Remisspromemorian: Förslaget hade i stort sett samma innehåll. I förslaget stod det att företaget bör samla in tillräckligt många uppgifter om inkomsten.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* anser att begreppet ”tillräckligt lång tidsperiod” bör förtydligas. *SweFinTech* anser att proportionalitetsprincipen bör vara vägledande vid bedömningen av vad som är en tillräckligt lång tidsperiod. Vid lägre belopp eller kortare löptid bör kreditgivaren själv få avgöra hur djupgående bedömningen av den långsiktiga återbetalningsförmågan behöver vara. Fintechbolaget *Gokind* lyfter i sitt remissyttrande att även kraftigt ökade inkomstuppgifter kan vara en aspekt som gör inkomsten oregelbunden. *Gokind* föreslår alternativa skrivningar som bland annat innebär att väsentliga avvikelser mellan olika inkomstuppgifter bör innebära att fler uppgifter om inkomsten samlas in.

Finansinspektionens skäl: Konsumenten behöver som utgångspunkt en inkomstkälla för att kunna återbetala en kredit. Källan till inkomsten kan till exempel vara en anställning hos en arbetsgivare, eget företag eller en pensionsförsäkring. Av informationen som företaget samlar in om källan bör det även framgå vad konsumenten har för sysselsättning, som anställningsform (till exempel tillsvidareanställning eller visstidsanställning) eller annan sysselsättning (exempelvis är egenföretagare, pensionär eller studerande). Detta är viktigt för att kreditgivaren vid bedömningen av återbetalningsförmågan ska kunna ta hänsyn till att en inkomstkälla kan komma att ändras under kreditens löptid, till exempel om konsumenten har uppnått en sådan ålder att han eller hon kan gå i pension under kreditens återbetalningstid.

Enligt de allmänna råden bör företaget förutom att samla in uppgifter om inkomstkällan även samla in uppgifter som visar om inkomsten är månatlig eller på annat sätt regelbunden. Syftet är att skapa förutsättningar för företaget att kunna bedöma hur varaktig och stabil inkomstkällan kommer att vara under den sökta kreditens återbetalningstid. Som *Gokind* framhåller i sitt remissyttrande, kan även kraftigt ökade inkomster under en period visa på att det har hänt något i konsumentens ekonomi som kan behöva kontrolleras eller verifieras. Om konsumentens inkomst är oregelbunden förutsätter en grundlig kreditprövning att kreditgivaren tar hänsyn till om konsumenten ändå har återkommande inkomster som är så omfattande att konsumenten kan fullgöra kreditavtalet. Företaget behöver därför i regel samla in tillräckligt många uppgifter om inkomsten och från en tillräckligt

lång tidsperiod, så att det klart framgår om och i vilken omfattning konsumenten får återkommande inkomster. Detta behövs för att kunna göra en tillförlitlig uppskattning av framtida inkomster när kreditgivaren ska bedöma konsumentens återbetalningsförmåga.

Sveriges advokatsamfund anser att begreppet ”tillräckligt lång tidsperiod” bör förtydligas. Finansinspektionen anser att detta är något som måste bedömas från fall till fall. Utgångspunkten är att företaget ska göra en grundlig kreditprövning i konsumentens intresse och att de uppgifter som företaget hämtar in visar att konsumenten har återkommande inkomster. *SweFinTech* för fram att en proportionalitetsbedömning bör kunna göras med utgångspunkt i den återbetalningstid som den sökta krediten har. Finansinspektionen anser att en återkommande inkomst är grundläggande för att kunna bedöma konsumentens återbetalningsförmåga. En återkommande inkomst är tillsammans med utgifter och skulder centrala delar i kreditprövningen. Inspektionen har dock justerat de allmänna råden, så att det står att företaget vid en oregelbunden inkomst ”i regel” bör samla in tillräckligt många uppgifter om inkomsten för att kunna göra en tillförlitlig uppskattning av framtida inkomster. Justeringen har gjorts mot bakgrund av att det vid mycket begränsade krediter med korta återbetalningstider, i vissa fall – beroende på den oregelbundna inkomstens karaktär – kan vara förenligt med 13 och 14 §§ nya konsumentkreditlagen att inte vidta ytterligare åtgärder för att utreda den oregelbundna inkomsten. I många fall kan det dock krävas extra åtgärder från kreditgivaren om konsumentens inkomst är oregelbunden. För krediter som ska återbetalas genom flera delbetalningar kan åtminstone sex månader tillbaka vara en rimlig tidsperiod, men vad som är en tillräckligt lång tidsperiod behöver alltid avgöras i det enskilda fallet. Ska krediten återbetalas inom 30 dagar kan det finnas skäl att använda en kortare tidsperiod. Som Gokind påpekar i sitt remissyttrande kan en väsentlig avvikelse mellan olika inkomstuppgifter innebära att fler uppgifter om inkomsten behöver samlas in. Finansinspektionen konstaterar att utgångspunkten är att företaget ska kunna skaffa sig en tydlig bild av hur konsumentens inkomster ser ut. Vilka uppgifter som behöver samlas in varierar därför beroende på den enskilda konsumentens förhållanden.

Om kreditgivaren samlar in uppgifter om inkomsten direkt från konsumenten, bör det tydligt framgå om konsumenten ska ange brutto- eller nettoinkomst, för att säkerställa att uppgifterna som läggs till grund i kreditprövningen ska kunna hanteras korrekt.

Utgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Företaget bör samla in samtliga relevanta uppgifter om konsumentens boendekostnader, övriga levnadskostnader och andra utgifter.

Uppgifterna om boendekostnader bör i regel omfatta de utgifter som kan hänföras till den typ av boende som konsumenten har.

Om företaget använder en schablon för konsumentens övriga levnadskostnader, behöver den vara rimlig utifrån konsumentens levnadsförhållanden och hushållets sammansättning. Om schablonen saknar relevanta utgiftsposter bör företaget komplettera kreditprövningen med uppgifter om sådana utgifter.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll, men där angavs det att uppgifterna om boendekostnader alltid borde omfatta utgifter hänförliga till konsumentens boendetyp. Förslaget innehöll också råd som uttryckligen tog sikte på övriga levnadskostnader i förhållande till hushållets sammansättning.

Remissinstanserna: *SweFinTech* anser att Finansinspektionens allmänna råd går längre än vad lagen föreskriver genom att de ger anvisningar för vilka specifika utgiftsposter som bör efterfrågas per boendeform och hur schabloner bör kompletteras. *SweFinTech* anser därför att Finansinspektionen bör tydliggöra att de allmänna råden inte är minimikrav utan endast påvisar ett av flera sätt som lagens krav kan uppfyllas på. *UC AB* delar Finansinspektionens uppfattning att hushållets sammansättning kan vara en betydelsefull faktor vid bedömningen av konsumentens utgifter, men konstaterar att kreditgivare och kreditupplysningsföretag i dag saknar möjlighet att på ett tillförlitligt sätt kunna kontrollera de uppgifter som hämtats in från konsumenten, eftersom det saknas tillgång till relevanta uppgifter från folkbokföringsregistret. *Gokind* rekommenderar att Finansinspektionen tydliggör att företag ska verka för att indikationer på eskalerande spel om pengar hos konsumenten ska leda till ytterligare åtgärder för att fastställa konsumentens faktiska betalningsförmåga.

Finansinspektionens skäl: Som anges ovan framgår det av den nya konsumentkreditlagen att konsumentens utgifter alltid ska ingå som en del i kreditprövningen. Bland de utgifter som kreditgivaren behöver beakta vid

kreditprövningen ingår övriga levnads-kostnader och andra utgifter.¹⁷ Kreditgivaren kan till exempel samla in uppgifter om dessa utgifter genom att be konsumenten ange sin del av hushållets kostnader och andra utgifter i samband med ansökan. Det kan exempelvis handla om utgifter för mat, transport och olika typer av abonnemang. För att kreditgivaren ska kunna göra en fullgod bedömning av konsumentens förutsättningar att fullgöra kreditavtalet är det viktigt att kreditgivaren samlar in uppgifter om alla utgifter som konsumenten har som är relevanta för kreditprövningen. I detta ligger redan att kreditgivaren måste beakta sådana kostnader som konsumenten har med anledning av hushållets sammansättning. Finansinspektionen har därför tagit bort de remitterade allmänna råden som uttryckligen tog sikte på detta. Även i fortsättningen gäller dock att kreditgivaren som utgångspunkt behöver skaffa sig kunskap om hushållets sammansättning för att vid en kontroll kunna bedöma rimligheten i de uppgifter som har samlats in. Det innebär att kreditgivaren kan behöva fråga den sökande om det finns fler vuxna i hushållet och om det finns ett eller flera barn som den sökande har helt eller delat betalningsansvar för. Detta gäller även om det, som *UC AB* påpekar, i vissa fall saknas tillförlitliga sätt att kontrollera konsumentens uppgifter om hushållets sammansättning.

Gokind anser att Finansinspektionen bör tydliggöra att företag ska verka för att indikationer på eskalerande spel om pengar hos konsumenten ska leda till ytterligare åtgärder för att fastställa konsumentens faktiska betalningsförmåga. Finansinspektionen anser att det inte är förenligt med god kreditgivningssed att bevilja en kredit till en konsument när den kan antas vara avsedd att finansiera spel. Om företaget har information som ger anledning att anta att den sökta krediten ska användas för spel bör krediten som utgångspunkt inte beviljas. Av denna anledning anser Finansinspektionen att det inte behövs några ytterligare allmänna råd avseende detta.

Kreditgivaren kan välja att dela upp utgifterna i olika utgiftsposter i ansökningsformuläret. Att göra på det sättet minskar risken för att konsumenten glömmer eller bortser från utgifter. Detta gäller särskilt för väsentliga utgiftsposter, till exempel boendekostnader. Genom en sådan uppdelning skapas också bättre förutsättningar för kreditgivaren att på ett tillförlitligt sätt bedöma skäligheten i uppgifterna och vid behov kontrollera dessa (se avsnittet *Kontroll av insamlade uppgifter*).

¹⁷ Prop. 2025/26:223 s. 217.

SweFinTech anser att Finansinspektionen går för långt genom att ange vilka specifika utgiftsposter som företag bör efterfråga per boendeform. Finansinspektionen delar inte *SweFinTechs* uppfattning att de remitterade allmänna råden kräver en uppdelning i specifika utgiftsposter per boendeform. Däremot konstaterar inspektionen att boendeformen – till exempel villa, bostadsrätt eller hyresrätt – i normalfallet påverkar vilka kostnader konsumenten har för sitt boende. Eftersom det kan finnas situationer där en grundlig kreditprövning kan göras utan att fråga konsumenten om boendeform har Finansinspektionen dock valt att i de allmänna råden ange att kreditgivaren ”i regel” bör skaffa sig kunskap om konsumentens boendeform. Om konsumenten har uppgett boendeformen villa eller radhus, är det viktigt att kostnad för vatten, sophämtning och eventuell samfällighetsavgift ingår i den boendekostnad som används i kreditprövningen. För boende i hyresrätt eller bostadsrätt är det viktigt att kostnad för hyra, bostadsrättsavgift, värme och el ingår i boendekostnaden. De exempel som ges ovan är inte uttömmande. Det viktiga är att samtliga relevanta kostnader relaterade till boendet samlas in.

I de fall kreditgivaren väljer att använda en schablon för att bedöma en konsuments övriga levnadskostnader finns det särskilda aspekter att ta hänsyn till. *SweFinTech* anser att Finansinspektionens allmänna råd går längre än vad lagen föreskriver genom att ange hur schabloner bör kompletteras. Finansinspektionen konstaterar att vissa kreditgivare väljer att ta fram en egen schablon för att beakta en konsuments övriga levnadskostnader vid kreditprövningen, medan andra använder en schablon från en myndighet som utgångspunkt, exempelvis Konsumentverkets beräkning av hushållskostnader.¹⁸ Som framgår av de allmänna råden ansvarar kreditgivaren i båda dessa fall för att bedöma rimligheten i schablonen med utgångspunkt utifrån den enskilde konsumentens levnadsförhållanden och hushållets sammansättning. Om kreditgivaren använder en schablon som någon annan har tagit fram behöver kreditgivaren dessutom ta hänsyn till syftet med schablonen. De myndigheter som tar fram schabloner gör det av andra orsaker än att dessa ska användas vid kreditprövningar. Vissa schabloner är till exempel tänkta att användas vid löneutmätning. Ofta är dessa schabloner lågt räknade och saknar väsentliga utgiftsposter, som till exempel transportkostnader. Vidare saknar sådana schabloner i allt väsentligt uppgifter om andra utgifter, som kostnader för

¹⁸ Se <https://publikationer.konsumentverket.se/privatekonomi/beraknade-hushallskostnader> (hämtad: 20260513).

fritidsaktiviteter, presenter, nöjen, restaurangbesök och liknande. Vissa schabloner kan vara anpassade efter hushållets sammansättning, men i vissa fall beaktas detta inte i schablonen. Det gäller oavsett om företaget har tagit fram en egen schablon eller använder sig av en myndighetsschablon. Enligt de allmänna råden kan kreditgivaren därför behöva komplettera kreditprövningen med utgiftsposter som schablonen saknar, men som är relevanta utifrån den enskilde konsumentens förhållanden. Finansinspektionen anser att detta inte går utöver vad den nya konsumentkreditlagen kräver, eftersom kreditgivaren behöver samla in alla relevanta uppgifter som behövs för att kunna göra en grundlig bedömning av konsumentens kreditvärdighet i förhållande till den kredit som konsumenten ansöker om.

Skulder

Finansinspektionens ställningstagande: De uppgifter om skulder som företaget samlar in bör i regel innefatta den månatliga kostnaden för samtliga skulder som en konsument har, inklusive amorteringar.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll, men angav att företaget alltid borde samla in uppgifter om den månatliga kostnaden för samtliga skulder.

Remissinstanserna: *SweFinTech* anför att kreditupplysningar inte alltid har komplett information om konsumentens skulder och att uppgifter saknas om inkassoskulder. Dessutom har konsumenter ofta svårt att med exakthet ange samtliga sina skulder och räntekostnader. Branschföreningen för svenska fintechbolag pekar på att det i Sverige saknas ett nationellt skuldregister och att ingen enskild aktör har en fullständig bild av en konsuments samlade skuldbörda. *SweFinTech* anser att Finansinspektionens allmänna råd förskjuter ansvaret för informationsinhämtningen till kreditgivaren utan att det samtidigt finns verktyg för att med säkerhet kunna verifiera uppgifterna. *SweFinTech* lyfter även att aktuell information om konsumentens löpande ekonomiska transaktioner kan ge en mer rättvisande bild av den faktiska skuldbördan och betalningsförmågan. Aktuella datakällor bör därför erkännas som ett fullvärdigt underlag för skuldbedömning vid kortare krediter med lägre belopp, anser branschföreningen.

Finansinspektionens skäl: För att kunna bedöma om konsumentens befintliga skulder är ett hinder för att bevilja den sökta krediten eller inte, bör kreditgivaren i regel samla in den månatliga kostnaden för samtliga krediter, inklusive amortering.

SweFinTech påpekar att kreditupplysningar inte alltid har komplett information och att konsumenterna ofta har svårt att med exakthet ange samtliga sina skulder och räntekostnader. Vidare menar *SweFinTech* att Finansinspektionen förskjuter ansvaret för informationsinhämtningen till kreditgivaren. Finansinspektionen konstaterar att det enligt konsumentkreditlagen är kreditgivaren som ansvarar för att en grundlig kreditprövning görs. Ansvaret för att hämta in de uppgifter som ligger till grund för kreditprövningen kan därmed inte läggas på någon annan än kreditgivaren.

Ett sätt för kreditgivaren att samla in uppgifterna om skulder är att ta in en kreditupplysning. Kreditupplysningsbolagen har emellertid, som påpekas, inte alla konsumentens skulder samlade i sina respektive register, och det finns inte heller något generellt krav för kreditgivare att rapportera befintliga skulder. Det finns inte heller något samlat register över inkassoskulder. Det går därför inte att få ett utdrag över konsumentens samtliga krediter. Kreditgivaren har dock alltid möjlighet att fråga konsumenten om befintliga skulder och de månatliga kostnader som skulderna innebär. Utifrån att företaget enligt förarbetena i allmänhet behöver skaffa sig en helhetsbild av konsumentens ekonomiska situation behöver företaget i regel fråga just konsumenten om befintliga krediter och kostnaden för dessa.¹⁹ I detta ingår att fråga om pågående avbetalningar till inkasso. Även när det gäller skulder kan kreditgivaren hjälpa konsumenten att lämna så korrekta uppgifter som möjligt genom att i ansökan exemplifiera vilka uppgifter om skulder som ska lämnas.

SweFinTech lyfter även i sitt remissyttrande att aktuell information om konsumentens löpande ekonomiska transaktioner kan ge en mer rättvisande bild av den faktiska skuldbördan och betalningsförmågan. Aktuella datakällor bör därför erkännas som ett fullvärdigt underlag för skuldbedömning vid kortare krediter med lägre belopp. Finansinspektionen har uppmärksammat att det i dag är allt vanligare att kreditgivare använder kontoinformationstjänster för att kontrollera uppgifter om inkomster, utgifter och skulder. Utifrån det komplicerade rättsläget som framhålls av flera remissinstanser när det gäller användandet av kontoinformationstjänster, har Finansinspektionen dock valt att utforma de allmänna råden generellt, utan att peka på en särskild metod för att hämta in eller kontrollera uppgifter. De närmare övervägandena kring detta framgår under avsnittet *Kontroll av insamlade uppgifter*. Det är alltså upp till varje kreditgivare att

¹⁹ Prop. 2025/26:223 s. 217.

bedöma vilka källor som ska användas för inhämtandet, men källorna behöver innehålla tillförlitliga uppgifter för att kunna läggas till grund för kreditprövningen.

Andra ekonomiska förhållanden

Finansinspektionens ställningstagande: Om företaget beaktar konsumentens tillgångar som ett annat ekonomiskt förhållande vid kreditprövningen, bör det endast beakta sådana tillgångar som rimligen kan förväntas användas för att återbetala krediten i enligt villkoren för kreditavtalet.

Remisspromemorian: Förslaget samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna hade inga synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av förarbetena till den nya konsumentkreditlagen framgår att begreppet andra ekonomiska förhållanden ska tolkas brett och att det till exempel kan handla om att ta hänsyn till om konsumenten har ingått ett borgensåtagande eller om det finns tillgångar.²⁰

Om en kreditgivare anser att ekonomiska tillgångar kan få betydelse vid kreditprövningen, bör kreditgivaren beakta om det är rimligt och proportionellt utifrån den enskilda konsumentens ekonomiska förhållanden att tillgången används för att återbetala krediten. En konsument som saknar tillräckliga återkommande inkomster för att kunna följa kreditens avbetalningsplan, bör till exempel inte beviljas en kredit baserat på att konsumenten har tillgångar som inte enkelt skulle kunna realiseras.

Kontroll av insamlade uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Inkomstuppgifter kan exempelvis kontrolleras mot taxerad inkomst, en kreditupplysning eller lönespecifikationer.

Uppgifter om övriga levnadskostnader kan exempelvis kontrolleras mot en schablon som är rimlig utifrån konsumentens levnadsförhållanden och hushållets sammansättning.

Om företaget exempelvis kontrollerar konsumentens uppgifter om inkomster eller utgifter mot en källa som saknar uppgifter som är relevanta för kontrollen, bör företaget i regel använda en annan källa eller ställa

²⁰ Prop. 2025/26:223 s. 218.

kompletterande frågor till konsumenten om avvikelser. Samma sak gäller om det framkommer att uppgifterna från källan väsentligen avviker från de uppgifter som konsumenten har lämnat.

Om det vid kontrollen av konsumentens uppgifter om skulder framkommer att konsumenten har ansökt om – eller beviljats – andra krediter än han eller hon har uppgett, bör företaget i regel ställa kompletterande frågor till konsumenten om dessa skulder.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll, men innehöll specifika bestämmelser om kreditupplysningar och kontoinformationstjänster.

Remissinstanserna: *Integritetsskyddsmyndigheten* påpekar att ett utlämnande av personuppgifter från en kontoinformationstjänst till en kreditgivare träffas av flera regelverk som ställer olika krav på personuppgiftsbehandlingen samt att det är osäkert hur utlämnanden från kontoinformationstjänster förhåller sig till kraven i kreditupplysningslagen (1973:1173). *UC AB* anser i likhet med *Integritetsskyddsmyndigheten* att de rättsliga förutsättningarna behöver klargöras i fråga om användandet av kontoinformationstjänster. Även *Finansförbundet* och data- och analysföretaget *Dun & Bradstreet* påpekar att användandet av kontoinformationstjänster förutsätter att det sker enligt gällande regelverk. *Dun & Bradstreet* anför även att de allmänna råden tydligare bör ange att den kontroll som genomförs inom kreditprövningen ska vara lämplig och proportionerlig i förhållande till kreditens art, löptid, belopp och risker för konsumenten, inklusive kontrollen av exempelvis konsumentens inkomster och skulder. De allmänna råden bör inte utformas på ett sätt som kan uppfattas som att en viss kontrollmetod är en generell eller obligatorisk utgångspunkt. Slutligen anför data- och analysföretaget att det bör framgå att kreditupplysningar, oavsett leverantör, typiskt sett inte innehåller samtliga ekonomiska åtaganden som en konsument har eftersom det saknas ett heltäckande skuldregister och att tillgängliga datakällor är begränsade. *Creditsafe* delar den sistnämnda synpunkten och för fram att Finansinspektionen bör tydliggöra att alla kreditupplysningsföretag som är rikstäckande och har relevant myndighetsinformation kan användas för att kontrollera uppgifter. *Creditsafe* anser även att kontrollen alltid bör utföras på ett sätt som är lämpligt i det enskilda fallet. *SweFinTech* anför att de krav som ställs på kontroll bör återspegla den proportionalitet som gäller enligt konsumentkreditlagen samt att kraven på kontroll via flera informations-

källor går utöver lagens krav. SweFinTech vänder sig även mot att en kreditupplysning som utgångspunkt ska hämtas in. *Finansbolagens Förening* påpekar att kreditgivare inte har rätt att göra vissa kontroller mot kreditregister innan de har fått tillstånd. Kontrollskyldigheten är därför en praktisk svårighet som Finansinspektionen behöver ta hänsyn till. *Gokind* föreslår i sitt remissyttrande att om det finns en väsentlig avvikelse mellan inkomstuppgifter som konsumenten har lämnat och inkomstuppgifter som företaget har fått genom kreditupplysning, bör företaget samla in ytterligare uppgifter för att verifiera inkomstuppgifterna och inkomstkällan.

Finansinspektionens skäl: Det framgår av den nya konsumentkreditlagen att näringsidkaren på lämpligt sätt ska kontrollera de uppgifter som samlas in om konsumentens ekonomiska förhållanden. Att företaget kontrollerar de uppgifter som samlas in är viktigt för att få en tillräckligt säker bild av konsumentens ekonomiska förhållanden. Det framgår av förarbetena att kontrollen ska ske på ett lämpligt sätt, vilket tar sikte på att kontrollen bör vara proportionell och avse det som är nödvändigt i det enskilda fallet.²¹ Finansinspektionen delar därför *Creditsafes*, *Dun & Bradstreets* och *SweFinTechs* uppfattning att kontrollskyldigheten ska avgöras utifrån från vad som är lämpligt och proportionellt i det enskilda fallet. Finansinspektionen anser också att de allmänna råden har utformats på ett sätt som ligger i linje med en sådan tillämpning. För inkomstuppgifter anges till exempel förslag på olika sätt att kontrollera inkomstuppgifter. Vilket sätt som är mest lämpligt får bedömas i det enskilda fallet utifrån den kredit som kreditprövningen avser. Detta gäller oavsett vilka uppgifter som ska kontrolleras.

Som framgår av de allmänna råden kan uppgifter om övriga levnadskostnader, som har hämtats in från till exempel konsumenten, kontrolleras mot schabloner. Det är då viktigt att de schabloner som används är rimliga utifrån konsumentens levnadsförhållanden, inbegripet hushållets sammansättning, och att kreditgivaren beaktar att samtliga relevanta utgifter inte nödvändigtvis finns med i schablonen. Se mer om användningen av schabloner i avsnittet *Utgifter*.

I det remitterade förslaget föreslog Finansinspektionen allmänna råd om att i vissa fall kontrollera skulder genom en kreditupplysning eller mot uppgifter från en kontoinformationstjänst. Om det vid en sådan kontroll framkom att konsumenten ansökt om eller beviljats andra krediter än de konsumenten

²¹ Prop. 2025/26:223 s. 218.

uppgett behövde företaget i regel fråga konsumenten om det enligt de föreslagna allmänna råden. SweFinTech motsätter sig att en kreditupplysning som utgångspunkt ska hämtas in. *Finansbolagens Förening* påpekar att kreditgivare inte har rätt att göra vissa kontroller mot kreditregister innan de har fått tillstånd. Dun & Bradstreet anser att det bör framgå att kreditupplysningar, oavsett leverantör, typiskt sett inte innehåller alla ekonomiska åtaganden som en konsument har eftersom det saknas ett heltäckande skuldregister och tillgängliga datakällor är begränsade. Creditsafe delar denna synpunkt samt anför att Finansinspektionen bör tydliggöra att alla kreditupplysningsföretag som är rikstäckande och har relevant myndighetsinformation kan användas för att kontrollera uppgifter.

Finansinspektionen har med beaktande av de remissynpunkter som förts fram om användandet av kontoinformationstjänster, valt att utforma mer generella allmänna råd om den kontroll som ska göras. Detta beskrivs närmare nedan. Mot bakgrund av att det i förarbetena²² uttryckligen anges att kravet på att kontrollera uppgifterna i många fall lämpligen kan uppfyllas genom att en kreditupplysning hämtas in, anser Finansinspektionen att det efter den omarbetning som har gjorts inte längre finns skäl att särskilt ange kreditupplysning som en kontrollmetod. De allmänna råden om kreditupplysning finns därför inte kvar. Finansinspektionen förutsätter dock att företagen trots det i många fall kontrollerar uppgifterna genom en kreditupplysning enligt vad som anges i förarbetena. De omarbetade generella allmänna råden om vilken ytterligare kontroll som kan behöva göras – när det är lämpligt – om kontrollkällan saknar relevanta uppgifter eller väsentligen avviker från de uppgifter som konsumenten lämnat, bör då tillämpas.

Det är i dag allt vanligare att kreditgivare använder kontoinformationstjänster för att kontrollera uppgifter om inkomster, utgifter och skulder. Finansinspektionen har i sin tillsyn uppmärksammat att kreditgivare ofta får omfattande information om konsumentens ekonomi när uppgifter hämtas in via en kontoinformationstjänst. I det förslag som remitterades fanns därför råd som skulle gälla användandet av uppgifter från kontoinformationstjänster i kreditprovningen.

Integritetsskyddsmyndigheten för i sitt remissvar ett utförligt resonemang om de rättsliga svårigheter som uppstår när personuppgifter från en kontoinformationstjänst lämnas ut till en kreditgivare. Myndigheten tar till

²² Prop. 2025/26:223 s. 122.

exempel upp att det anges i förarbetena att det bör anses utgöra kreditupplysningsverksamhet om en leverantör av kontoinformationstjänster lämnar ut enskilda personers kontouppgifter till kreditgivare till ledning för bedömning av kontohavarens kreditvärdighet eller vederhäftighet i övrigt ekonomiskt hänseende (prop. 2017/18:77 s. 188). Då gäller särskilda regler i fråga om tillstånd och på vilken rättslig grund personuppgifter får behandlas. *UC AB, Finansförbundet* och *Dun & Bradstreet* påtalar också det komplicerade rättsläge som råder när man använder uppgifter från kontoinformationstjänster vid kreditprövning.

Finansinspektionen konstaterar att det ligger utanför myndighetens uppdrag att bedöma hur användandet av uppgifter från kontoinformationstjänster förhåller sig till dataskyddsförordningen och kreditupplysningslagen (1973:1173). Utifrån det komplicerade rättsläget, som framhålls av flera remissinstanser, finns det dock skäl att i nuläget avstå från att meddela allmänna råd som särskilt tar sikte på användandet av uppgifter från kontoinformationstjänster i kreditprövningar. Finansinspektionen utformar därför de allmänna råden mer generellt vad gäller vilken kontroll företagen behöver göra av insamlade uppgifter utan att särskilt peka ut kontoinformationstjänster. Kreditgivarna kan då tillämpa de allmänna råden på de olika källor som de väljer att använda vid kontrollen.

Finansinspektionen instämmer med *Gokind* om att i de fall ett företag kontrollerar konsumentens uppgifter mot en källa som saknar relevanta uppgifter, eller om det framkommer att uppgifterna väsentligen avviker från de uppgifter som konsumenten har lämnat, bör företaget i regel använda en annan källa eller ställa kompletterande frågor till konsumenten om avvikelsen. Det kan till exempel handla om att källan inte ger en rättvisande bild av konsumentens inkomster eller utgifter. Det är därför viktigt att företaget säkerställer att uppgifterna omfattar samtliga relevanta uppgifter som behövs för att kunna göra en fullgod kontroll.

Det är också viktigt att företaget vid behov kontrollerar uppgifterna genom en annan källa eller ställer kompletterande frågor till konsumenten. Det kan också handla om att uppgifter om inkomster eller utgifter helt saknas eller att det finns skillnader mellan de inhämtade uppgifterna och de uppgifter som används för att kontrollera dessa. Till exempel kan en inkomstuppgift som hämtas direkt från konsumenten vara högre än den taxerade inkomsten, och konsumenten kan ange sina skulder till ett lägre belopp än vad som framgår av en kreditupplysning. I vissa fall kan det därför bli nödvändigt för

kreditgivaren att kontakta konsumenten för att få ett klargörande. Detta behövs för att kunna avgöra vilka uppgifter som är aktuella och rättvisande och lägga dessa till grund för bedömningen av återbetalningsförmågan.

När det gäller skulder framgår det av de allmänna råden att företaget i regel bör ställa kompletterande frågor till konsumenten om det framkommer att konsumenten har ansökt om eller beviljats andra krediter än han eller hon har uppgett. Skälet till detta är att uppgifter från externa källor inte ger en fullständig bild av konsumentens samlade skuldsituation. För att företaget ska kunna få ett tillräckligt underlag för att bedöma konsumentens återbetalningsförmåga, behöver konsumenten därför i regel ges möjlighet att lämna kompletterande uppgifter om sina skulder om det uppstår avvikelser mellan lämnade och inhämtade uppgifter.

Bedömning av konsumentens återbetalningsförmåga

Finansinspektionens ställningstagande: Om konsumenten har en sysselsättning som innebär att inkomsten är oregelbunden, bör kreditgivaren ta hänsyn till om inkomsterna tidigare har varit återkommande och av sådan omfattning att konsumenten framöver bedöms ha tillräckliga inkomster för att kunna fullgöra kreditavtalet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna hade inga synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: I de nu gällande allmänna råden finns en bestämmelse med i huvudsak motsvarande innehåll. Genom den nya utformningen förtydligas att det ska vara fråga om återkommande inkomster samt att de behöver vara av sådan omfattning att konsumenten kan fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Om konsumenten inte har någon regelbunden inkomst men ändå kan visa att det finns en inkomst som kan beaktas i kreditprövningen, är det viktigt att kreditgivaren bedömer om inkomsten kan anses tillräckligt hög och återkommande för att visa på återbetalningsförmåga för det tänkta kreditavtalet.

2.2 Föreskrifter och allmänna råd om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter

2.2.1 Allmänna utgångspunkter vid regleringen

Finansinspektionen har valt att ge ut nya föreskrifter och allmänna råd eftersom genomförandet av det nya konsumentkreditdirektivet medför att nya regler tillkommer för de företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. De bestämmelser som endast berör bostadskrediter, och som inte kommenteras särskilt i denna beslutspromemoria, är av redaktionell art. Inga ändringar i tillämpningen är alltså avsedda. För Finansinspektionens sakmässiga skäl i dessa delar hänvisas därför till beslutspromemorian för bolåneföreskrifterna.²³

De delar som berör andra konsumentkrediter än bostadskrediter utgår till stor del från regleringen för konsumentkreditinstitut i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:8) om viss verksamhet med konsumentkrediter (numera upphävda), LVK-föreskrifterna, och från den befintliga regleringen av bostadskreditinstitut i bolåneföreskrifterna.

2.2.2 Tillämpningsområde och definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna gäller för företag under Finansinspektionens tillsyn som driver verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning enligt LVBK. I tillämpliga delar gäller bestämmelserna även för företag som ansöker om tillstånd att driva sådan verksamhet. För kreditinstitut, betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar – samt utländska kreditgivare och utländska kreditförmedlare – som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter, gäller föreskrifterna endast i vissa delar. För verksamhet med överbrygningskrediter gäller bestämmelserna om bostadskrediter. I föreskrifterna definieras vissa termer och uttryck.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna som har yttrat sig tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *SweFinTech* anser att

²³ Beslutspromemoria i ärendet FI dnr 15-9011.

det nödvändigt att tydliggöra vad som är kreditförmedling för att säkerställa en förutsebar tillämpning av regelverket.

Finansinspektionens skäl: Tillämpningsområdet för de bestämmelser som gäller för bostadskrediter kvarstår oförändrat, även om systematiken har ändrats. Det kan noteras att Finansinspektionen inför en ny bestämmelse i föreskrifterna som klargör att om ett företag med tillstånd att driva verksamhet med bostadskrediter enligt LVBK även driver verksamhet med överbrygningskrediter, ska bestämmelserna om bostadskrediter i föreskrifterna gälla även för överbrygningskrediter. Detta gäller redan i dag, men i och med de lagändringar som införs i LVBK anser inspektionen att det bör förtydligas i föreskrifterna.

Föreskrifterna som avser andra konsumentkrediter än bostadskrediter gäller i sin helhet för de företag vars verksamhet med sådana krediter omfattas av den nya tillståndsplikten enligt LVBK. Dessa företag brukar benämnas subsidiära kreditgivare och subsidiära kreditförmedlare. *SweFinTech* anser att Finansinspektionen bör ge vägledning om hur begreppet kreditförmedlare ska tolkas. Finansinspektionen konstaterar att begreppet kreditförmedlare finns definierat i 1 kap. 3 § nya konsumentkreditlagen. Inspektionen har inte fått något bemyndigande som ger möjlighet att i föreskrifter utveckla vad begreppet innebär. Finansinspektionen följer dock utvecklingen på området och överväger löpande behovet av ytterligare information eller vägledning.

För kreditinstitut, betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter, gäller enligt 1 kap. 2 a § LVBK endast 4 kap. 1–9 och 11 §§ LVBK om övergripande krav på hederlighet, kunskap och kompetens, ersättnings-system, rådgivning och dokumentation. Vidare ska dessa institut, enligt samma bestämmelse i LVBK, följa de föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer och som är kopplade till de nämnda paragraferna i 4 kap. LVBK. Med hänsyn till detta är endast delar av föreskrifterna tillämpliga på kreditinstitut, betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter med stöd av sina befintliga tillstånd, se 1 kap. 6 § föreskrifterna. Det bör i sammanhanget även noteras att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar endast kan driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter inom ramen för vad som är särskilt reglerat för dessa institutstyper, jfr 1 kap. 7 a § LBF.

För föreskrifternas förhållande till annan befintlig reglering för kreditinstitut hänvisas till beslutspromemorian till bolåneföreskrifterna.²⁴

Enligt 3 a kap. 5 § LVBK kan utländska kreditgivare och kreditförmedlare få tillstånd att driva verksamhet i Sverige med andra konsumentkrediter än bostadskrediter från en filial här i landet. Eftersom endast delar av LVBK gäller för nu nämnda utländska kreditgivare och kreditförmedlare – se 1 kap. 3 § LVBK – ska endast delar av föreskrifterna tillämpas på dessa. Vilka paragrafer som gäller för de utländska företag som inte är kreditinstitut framgår av 1 kap. 7 och 8 §§ föreskrifterna.

Sammanfattningsvis följer alltså reglerna om tillämpningsområdet i 1 kap. föreskrifterna det tillämpningsområde som beskrivs i 1 kap. 1–3 §§ LVBK.

2.2.3 Ansökan om tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter

Finansinspektionens ställningstagande: Företag som ansöker om tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska ange vissa grundläggande uppgifter, samt bifoga följande till ansökan:

- bolagsordning eller stadgar,
- uppgifter om ägarförhållanden,
- en redogörelse för pågående domstolsprocesser eller skiljeförfaranden,
- handlingar och uppgifter som styrker kraven på kunskap och kompetens,
- verksamhetsplan, och
- interna regler om rådgivning, ersättningssystem, hantering av klagomål, kreditgivning, kreditförmedling, utformning av tjänster och produkter samt kunskap och kompetens.

För kreditgivare gäller därutöver att företaget ska bifoga följande:

- uppgifter och handlingar för ägarprövning,
- uppgifter om ledning,
- uppgifter och handlingar för ledningsprövning, och
- en redogörelse för hur verksamheten ska finansieras.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna som har yttrat sig tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Mobility Sweden* anser

²⁴ Beslutspromemoria i ärendet FI dnr 15-9011 s. 8 och 9.

att regelverket innebär att fler blir tillståndspliktiga, vilket medför kostnader för att bland annat uppfylla de krav som ställs.

Finansinspektionens skäl: En ansökan om tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter måste uppfylla vissa formella krav för att prövas i sak. De formella kraven på en ansökan framgår av 3 kap. föreskrifterna. Bestämmelserna har sin grund i det bemyndigande som Finansinspektionen har fått i 12 § 1 FVBK.

I kapitel 3 ställs i huvudsak samma krav på information som i Finansinspektionens reglering av bostadskreditinstitut och konsumentkreditinstitut.²⁵ I förhållande till det remitterade förslaget har det lagts till att även e-postadress och telefonnummer ska lämnas i ansökan. Detta gäller både vid ansökan om tillstånd att driva verksamhet med bostadskrediter och vid ansökan om tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Syftet är att göra det enklare för Finansinspektionen att kontakta sökanden vid eventuella oklarheter.

Kraven i kapitel 3 har vidare utformats mot bakgrund av att regeringen anger att de krav som har ställts upp för den nya tillståndstypen utgår från den numera upphävda lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.²⁶ Finansinspektionen inför därför krav på att företaget ska lämna

- information om företags namn, adress med mera (2 §),
- information om bolagsordning eller stadgar (3 §),
- information om ägarförhållanden (4 §),
- uppgifter om pågående domstolsprocesser eller skiljeförfaranden (8 §),
- samt
- en verksamhetsplan som innehåller information om företags verksamhet (11 §), organisation (12 §), närliggande tjänster och annan verksamhet (13 §), uppdragsavtal (14 §) och gränsöverskridande verksamhet (15 §).

Kapitlet avslutas med krav på att bifoga ett antal interna regler som ska redogöra för hur kraven på verksamheten enligt 4 kap. föreskrifterna uppfylls (16 §).

Branschorganisationen *Mobility Sweden* invänder mot de kostnader som det innebär för företagen att ansöka om tillstånd. Finansinspektionen konstaterar

²⁵ Se 2 kap. bolåneföreskrifterna och 2 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om viss verksamhet med konsumentkrediter (upphävda med övergångsbestämmelser).

²⁶ Prop. 2025/26:223 s. 167.

att det nya konsumentkreditdirektivet, som delvis genomförs genom LVBK, medför att det krävs tillstånd för att driva verksamhet med kreditgivning och kreditförmedling till konsumenter. De krav som Finansinspektionen utvecklar genom föreskrifterna ligger i linje med lagens krav och är väl avvägda för att inte orsaka företagen mer kostnader än nödvändigt.

I den verksamhetsplan som ett företag ska lämnas in när det ansöker om tillstånd, ska företaget bland annat beskriva marknaden och målgruppen. Företaget ska beskriva om det riktar sig både till den inhemska och utländska marknaden. Ytterligare en aspekt är om krediter erbjuds både i fysisk butik och i e-handeln, och om det i det senare fallet även finns utländska konsumenter som använder webbplatsen. Även i beskrivningen av hur företaget tar emot kreditansökningar är det relevant att ange om ansökan kan tas emot både i fysisk butik och via företagets webbplats. I det sammanhanget kan företaget också ange om kreditansökningar tas emot från kreditförmedlare inom koncernen.

I verksamhetsplanen ska företaget även dels ge en översiktlig bild av hur verksamheten i stort är organiserad i företaget, dels ge en mer detaljerad bild av den del som avser verksamheten med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Bland de företag som kan bli tillståndspliktiga enligt LVBK finns stora företag med komplex verksamhet. När det gäller sådana företag räcker det med en mycket övergripande bild av hur hela företagets verksamhet är organiserad, för att Finansinspektionen ska kunna bedöma verksamheten med andra konsumentkrediter än bostadskrediter i sitt sammanhang. Men det är alltså endast verksamheten med andra konsumentkrediter än bostadskrediter som behöver beskrivas mer ingående.

Finansinspektionen behöver vid prövningen av tillståndsansökan få en helhetsbild av verksamheten med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Företag som driver närliggande verksamhet ska därför ange det i ansökan. Det kan till exempel handla om att företaget erbjuder en låneskyddsförsäkring.

Om företaget avser att driva verksamhet i andra länder ska det framgå av verksamhetsplanen. Det kan i detta sammanhang noteras att en svensk kreditgivare eller kreditförmedlare av andra konsumentkrediter än bostadskrediter behöver tillstånd av Finansinspektionen för att få inrätta en filial i ett annat land (3 a kap. 4 § LVBK). Ytterligare bestämmelser om ansökan om att inrätta en filial finns i 9 kap. 8 § föreskrifterna.

I 3 kap. 9 § föreskrifterna regleras styrkande av kraven på kunskap och kompetens. Paragrafen ställer krav på att ett företag i ansökan ska kunna presentera en plan för hur företaget ska uppfylla kraven på kunskap och kompetens senast när verksamheten påbörjas. Det är alltså inte ett villkor för tillstånd att kraven i 7 kap. är uppfyllda redan innan företaget får tillståndet. Se mer om krav på kunskap och kompetens i avsnitt 2.2.6.

För kreditgivare ställs det enligt LVBK även krav på ägare och ledning. Bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas för lämplighetsprövning av kvalificerade ägare finns i Finansinspektionens föreskrifter om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag. I 3 kap. 5 § föreskrifterna finns en upplysningsbestämmelse av denna innebörd. I 3 kap. 6 § finns bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas om företagets ledning. Finansinspektionen anser vidare att bestämmelsen i 3 kap. 7 § om finansiering av verksamheten endast är motiverad för kreditgivare. Bestämmelsen behövs för att kunna bedöma företagets överlevnadsförmåga och säkerställa att det inte ägnar sig åt finansieringsrörelse enligt LBF.

När Finansinspektionen prövar en ansökan om tillstånd, ska inspektionen enligt LVBK bland annat bedöma om det finns skäl att anta att det aktuella företagets verksamhet kommer att drivas i enlighet med LVBK och andra författningar som reglerar verksamheten (se 3 a kap. 2 § första stycket 2 LVBK). De föreskrifter som kompletterar lagen och som Finansinspektionen nu inför är en del av dessa ”andra författningar”. När inspektionen gör sin tillståndsprövning är det viktigt att ett företag kan visa att det är sannolikt att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som uppfyller de krav som bland annat anges i 4 kap. föreskrifterna (se mer om detta i avsnitt 2.2.4). Finansinspektionen ska därför till exempel bedöma om kraven på ersättningssystem samt kunskap och kompetens är uppfyllda. För kreditgivarna tillkommer bland annat utförliga krav på ägare och ledning. Se mer om detta i avsnitt 2.2.5.

2.2.4 Krav på verksamheten

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska fastställa – samt regelbundet utvärdera och vid behov uppdatera – interna regler som ska innehålla bestämmelser om rådgivning, ersättning, klagomålshantering, kreditgivning, kreditförmedling, utformning av tjänster och produkter samt kunskap och kompetens. De interna reglerna ska beslutas av styrelsen och all berörd personal ska få information om dem.

Finansinspektionen inför allmänna råd om dualitet i relation till bestämmelsen om interna regler för kreditgivning.

Möjligheten att betala rörlig ersättning till personal begränsas om ersättningens omfattning påverkas av antalet eller andelen beviljade eller förmedlade krediter, eller storleken på dessa. Det ställs även krav på företagens värderingar av säkerheter. Ett uppdragsavtal som innefattar utläggning av verksamhet av väsentlig betydelse för verksamheten med andra konsumentkrediter än bostadskrediter, ska säkerställa att uppdragstagaren uppfyller kraven i 4 kap. 10 § andra stycket LVBK på kvalitet och uppföljning.

Det ställs också krav på vad som ska ingå i företagets dokumentation av ärenden som innefattar kreditgivning av konsumentkrediter. Dokumentationen bör lagras och bevaras. Det gäller även dokumentation av förmedling av bostadskrediter.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna som har yttrat sig tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens Förening* anser att det saknas skäl att ställa krav på att interna regler alltid ska fastställas av styrelsen och att det bör vara upp till instituten att avgöra på vilken nivå det är lämpligt att besluta om interna regler. Svenska Bankföreningen anser även att innebörden av reglerna om ersättningssystem behöver förtydligas i fråga om ersättning mellan en kreditgivare och kreditförmedlare, samt att kreditgivare inte kan ansvara för hur kreditförmedlare utformar ersättningen till förmedlarnas anställda. Bankföreningen anför vidare att förslaget innebär mer långtgående begränsningar av än vad som följer av LVBK, eftersom lagens förbud mot vissa ersättningssystem endast avser personal enligt 4 kap. 4 och 5 §§, medan föreskrifterna utsträcks till all personal som omfattas av 4 kap. 3 §. Finansbolagens Förening framför liknande synpunkter och framhåller att Finansinspektionen går väsentligt längre än lagstiftaren med ett långtgående förbud mot provisioner till personal och att bedömningen av hur ett ersättningssystem ska vara uppbyggt bör lämnas till rättstillämpningen.

Svenska Bankföreningen anser vidare att det innebär en oproportionerligt utökad administrativ börda att i dokumentationen ange vilka interna regler som har tillämpats i ett visst ärende. Finansbolagens Förening framför

liknande synpunkter. *SweFinTech* påpekar att kreditförmedlare i praktiken inte kan uppfylla kraven på dokumentation eftersom de inte fattar kreditbeslut. *SweFinTech* för även fram att kraven på ett internt regelverk för klagomålshantering och på uppdragsavtal framstår som oproportionerliga för de aktörer som inte huvudsakligen driver kreditverksamhet. Slutligen anser *SweFinTech* att det saknas ett specifikt bemyndigande för att meddela krav på interna regler för utformning av tjänster och produkter, att kravet är utan mervärde för kreditförmedlare som också är kreditinstitut och att kravet är oproportionerligt för aktörer som erbjuder en enda standardiserad kreditprodukt. *Branschföreningen för Onlinespel* föreslår att Finansinspektionen inför krav på att företagets rutiner för kreditprövning ska omfatta identifiering och hantering av indikationer på att en kredit är avsedd att finansiera spel om pengar.

Finansinspektionens skäl: I de bestämmelser som gäller verksamhet med bostadskrediter, har inspektionen främst gjort språkliga och redaktionella ändringar och de kommenteras därför inte i dessa skäl. När det gäller dokumentation i ärenden som innefattar kreditgivning eller kreditförmedling av bostadskrediter införs dock allmänna råd i stället för föreskrifter. Skälen för detta anges nedan under *Dokumentation*. Vidare har en materiell förändring gjorts i 4 kap. 2 § föreskrifterna när det gäller med vilken frekvens ett företag ska utvärdera de interna reglerna. Tidigare gällde att dessa skulle utvärderas och uppdateras årligen. Enligt föreskrifterna ska utvärderingen i stället göras regelbundet, minst vartannat år, och uppdateringar ska göras om det behövs. Att det nu tydliggörs att det endast är när det behövs som en uppdatering ska göras, innebär inte någon ändring i sak. Bakgrunden till att Finansinspektionen ändrar frekvensen för utvärderingen, är den ändring som har gjorts i 6 kap. 5 § LBF. Ändringen i LBF innebär att interna riktlinjer och instruktioner ska utvärderas och ses över minst vartannat år. De interna regler som gäller för verksamhet med konsumentkrediter, enligt föreskrifterna, träffar även kreditinstitut. Finansinspektionen anser att det inte är motiverat att de interna reglerna ska uppdateras oftare än de som omfattas av 6 kap. 5 § LBF.

Övergripande krav på hederlighet

I 4 kap. 1 § LVBK införs en bestämmelse som innebär att kreditgivare och kreditförmedlare ska handla hederligt, rättvist, transparent och professionellt, med beaktande av konsumentens rättigheter och intressen. Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter till denna

bestämmelse, se 12 § 5 FVBK. Finansinspektionen inför därför bestämmelser i 4 kap. om interna regler för rådgivning (3 §), interna regler för klagomålshantering (8 §), interna regler för kreditgivning (20 §), interna regler för kreditförmedling (21 §), interna regler för utformningen av tjänster och produkter (22 §), värdering av säkerhet (23 §) och interna regler om kunskap och kompetens (24 §).

Finansinspektionen inför inte någon uttömmande reglering om kravet på hederlighet. Vad som kan anses som hederligt måste bedömas utifrån den aktuella situationen. Det måste vidare finnas utrymme för att betrakta ett agerande som en brist eller en överträdelse, utan att det uttryckligen står i en föreskriftsregel. Exempel på agerande som skulle kunna innebära en sådan överträdelse är att företaget självt, eller en samarbetspartner till företaget, genom att kringgå eller felaktigt tillämpa lagar eller andra bestämmelser åsidosätter konsumentskyddsintresset på ett sätt som strider mot 4 kap.

1 § LVBK. De regler som nu införs till bestämmelsen är alltså inte någon fullständig eller uttömmande beskrivning av hur en verksamhet ska drivas för att det övergripande kravet i 4 kap. 1 § LVBK ska anses vara uppfyllt.

Krav på interna regler brukar ställas på finansiella företag som driver tillståndspliktig verksamhet och därför står under Finansinspektionens tillsyn. Syftet är att företagen ska ha interna regler för att styra verksamheten på ett sätt som är förenligt med gällande regelverk. Genom att upprätta och tillämpa interna regler kan företag alltså minska risken för att lagar och andra författningar inte följs.

För kreditinstitut finns det bestämmelser om interna regler i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Det är generella regler för intern styrning och kontroll i kreditinstitut som gäller oavsett verksamhetsinriktning. De generella reglerna gäller tillsammans med de bestämmelser om interna regler som nu införs för kreditinstitut enligt 1 kap. 6 § föreskrifterna. De bestämmelser som nu införs ska dock endast tillämpas på den del av kreditinstitutens verksamhet som avser andra konsumentkrediter än bostadskrediter.

Det följer av föreskrifterna att de interna regler som ett företag antar enligt 4 kap. ska fastställas av styrelsen. *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens Förening* anser att det saknas skäl att ställa krav på att interna regler alltid ska fastställas av styrelsen och att det bör vara upp till instituten att avgöra på vilken nivå det är lämpligt att besluta om interna

regler. Finansinspektionen konstaterar att det framgick av de tidigare föreskrifterna för bostadskrediter att de interna reglerna skulle fastställas av styrelsen. Motsvarande krav införs nu även för andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Ett företags styrelse har enligt associationsrättsliga regler ansvar för bland annat företagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Finansinspektionen anser att de interna regler som ska antas enligt 4 kap. föreskrifterna är av sådan karaktär att det är rimligt att kräva att de ska fastställas av styrelsen, oavsett företagets storlek och institutstyp.

Interna regler för rådgivning

De interna reglerna för rådgivning ska ange hur företaget ska uppfylla de krav som följer av tillämpliga lagbestämmelser om rådgivning. Sådana bestämmelser finns i bland annat 4 kap. 7–9 §§ LVBK och 3 kap. 6–8 §§ nya konsumentkreditlagen.

Interna regler för klagomålshantering

SweFinTech anser att kravet på ett internt regelverk för klagomålshantering är oproportionerligt. Till skillnad från branschföreningen anser Finansinspektionen att ändamålsenliga interna regler för klagomålshantering starkt bidrar till en effektiv och funktionell klagomålshantering hos företaget. Detta är alltså ett sätt för företag som lämnar andra konsumentkrediter än bostadskrediter att säkerställa att de handlar hederligt, rättvist, transparent och professionellt i enlighet med 4 kap. 1 § LVBK.

Konsumenterna ges möjlighet att få sina intressen tillgodosedda, och företaget får möjlighet att fånga upp och åtgärda problem samt vidta förebyggande åtgärder. När företagen utformar sina interna regler behöver de ta hänsyn till Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2002:23] om klagomålshantering avseende finansiella tjänster till konsumenter, som bör tillämpas av samtliga institut som står under Finansinspektionens tillsyn.

Interna regler för kreditgivning

Finansinspektionen bedömer att det är viktigt att ett företags interna regler för kreditgivning tydligt anger hur kreditgivningsprocessen fungerar från att en kreditansökan tas emot tills kreditbeslutet fattas. Det är grundläggande att reglerna anger hur kreditgivaren ska uppfylla de krav som följer av konsumentkreditlagens bestämmelser.

Det är även viktigt att företaget i sina interna regler för kreditgivning har en fullständig rutin för hur kreditprövningen ska göras. I företagets regler ska det också framgå vilka uppgifter om konsumentens personliga och ekonomiska förhållanden som ska hämtas in och från vilka källor. Reglerna för kreditgivning ska vidare klart ange under vilka förutsättningar som en kredit kan beviljas, vilken typ av egendom som accepteras som säkerhet för en kredit och de limiter som ska tillämpas. Det ska även framgå på vilken beslutsnivå som krediter kan beviljas och vilka krediter som ska rapporteras till företagets styrelse.

Branschföreningen för Onlinespel anser att de interna reglerna för kreditgivning bör omfatta identifiering och hantering av indikationer på att en kredit är avsedd för att finansiera spel om pengar. Finansinspektionen konstaterar att kreditgivarna ska förhålla sig till god kreditgivningssed, vilket innebär att omsorgsfullt ta tillvara konsumentens intressen. Detta utvecklas i de allmänna råden om konsumentkrediter. Finansinspektionen har inte pekat ut spel som en särskild omständighet som bör beaktas, men anger att företaget bör utgå från den enskilda konsumentens behov och förutsättningar.

Enligt föreskrifterna ska en kreditgivare även ha rutiner för att rapportera kreditrisk och kreditexponering i sina interna regler för kreditgivning. En sådan rapportering förutsätter normalt att företaget har ett system för att kontrollera den totala kreditexponeringen i verksamheten. Vidare behöver reglerna innehålla företagets rutiner för dokumentation av kreditärenden. Dessutom ska det framgå hur företaget ska bevaka och följa upp beviljade krediter. I detta ingår att ha rutiner både för att vid behov justera bedömningen av kredittagarens återbetalningsförmåga och för att bevaka att kostnadstaket i 4 kap. 5 § nya konsumentkreditlagen inte överträds. Bevakningen av beviljade krediter hänger även samman med hur förfallna och oreglerade krediter ska hanteras. Även rutiner för villkorsändringar i ett kreditavtal och för att lämna information till en konsument vid en överlåtelse av kreditavtalet, i enlighet med 4 kap. 19 § nya konsumentkreditlagen, behöver finnas i de interna reglerna för kreditgivning för att säkerställa att konsumenterna får den information de behöver och att villkorsändringar inte sker i strid med lag.

Finansinspektionen inför allmänna råd till bestämmelsen om interna regler för kreditgivning, som innebär att ett kreditärende inte bör handläggas av en ensam person genom hela kreditgivningsprocessen. Principen om en dualitet

vid kreditbeslutet syftar till att ta vara på kredittagarens, men även kreditgivarens, intresse av att undvika olämpliga krediter. De interna reglerna för kreditgivning kan innehålla parametrar som kräver särskilda bedömningar av beslutsfattaren. Det kan till exempel handla om att bedöma trovärdigheten i inhämtade uppgifter. Vid kreditbeslut krävs en samlad bedömning av underlaget. Syftet med de allmänna råden är att undvika att sådana bedömningar görs – och att beslut tas – av en enskild person som på eget bevåg kan avgöra utgången i kreditärendet.

Ett företag bör därför utforma de interna reglerna för kreditgivning på ett sätt som undviker situationer som innebär att kreditbeslut kan fattas av en ensam beslutsfattare. De allmänna råden ska ses som en rekommendation om att det bör finnas en kontrollerande funktion vid kreditbeslut. Om ett företag använder automatiserade stödprocesser för kreditbeslut bör det vara klarlagt på vilket sätt den automatiserade processen bidrar till dualitet.

Interna regler för kreditförmedling

Ett företag som förmedlar andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska ha interna regler om hur konsumenten ska informeras om vilka kreditgivare som förmedlaren samarbetar med och hur förmedlingsärendena ska dokumenteras.

Om företagets förmedling innebär att företaget tar emot kreditansökningar, ska de interna reglerna även ange hur förmedlingen ska fungera och följas upp. Det ska till exempel framgå vilka uppgifter som ska hämtas in och om dessa ska bearbetas samt hur konsumenten ska identifieras. Vidare ska företaget ange vilka uppgifter som ska vidarebefordras till respektive kreditgivare. För företag som endast förmedlar krediter genom att tillhandahålla en betalplattform, och som själva inte tar emot kreditansökningar, gäller inte dessa bestämmelser.

Interna regler för utformning av tjänster och produkter

Det är viktigt att företag som ger eller förmedlar andra konsumentkrediter än bostadskrediter har tydliga och ändamålsenliga interna regler för hur deras produkter och tjänster utformas.

SweFinTech anser att det saknas ett specifikt bemyndigande för att meddela krav på interna regler för utformning av tjänster och produkter, att kravet är utan mervärde för kreditförmedlare som också är kreditinstitut och att det är

oproportionerligt för aktörer som erbjuder en enda standardiserad kreditprodukt. Finansinspektionen bedömer att ett uttryckligt krav på interna regler för utformning av tjänster och produkter stärker konsumentskyddet och minskar risken för att konsumenter erbjuds krediter som inte är anpassade till deras behov. När företagen dessutom blir skyldiga att redogöra för hur de säkerställer att de endast erbjuder lämpliga produkter och hur detta följs upp regelbundet, skapas bättre förutsättningar för en hållbar kreditgivning. Detta ligger väl i linje med kraven på att kreditgivare och kreditförmedlare ska handla hederligt, rättvist, transparent och professionellt, med beaktande av konsumentens rättigheter och intressen. Det är den lagbestämmelsen som inspektionens bemyndigande utgår ifrån.

Det ska framgå av de interna reglerna hur potentiella skador för konsumenten undviks. Detta syftar bland annat till att företagen ska identifiera risker för konsumenterna i sina tjänster och produkter för att på så vis kunna minimera dessa. För att kunna upprätthålla ett högt konsumentskydd är det också viktigt att intressekonflikter hanteras på ett systematiskt sätt. Företag som erbjuder andra konsumentkrediter än bostadskrediter kan ha incitament som inte alltid sammanfaller med konsumentens intressen, till exempel kopplat till affärsmässiga målsättningar. Finansinspektionen bedömer att krav på att ha interna regler om hur sådana konflikter ska minimeras förbättrar förutsättningarna för en mer transparent och ansvarsfull kreditgivning. För kreditförmedlare som endast tillhandahåller en kreditgivares betalplattform, utan att själva utforma kreditprodukten, ska de interna reglerna hantera de risker som är förenade med att kreditförmedlaren gör kreditprodukten tillgänglig vid försäljning av företagets varor eller tjänster. För kreditgivare som erbjuder kreditprodukter ska de interna reglerna huvudsakligen ta sikte på hur dessa produkter utformas.

Värdering av säkerhet

Syftet med kravet på att företaget ska värdera en eventuell säkerhet är att en konsument som lämnar säkerhet för sin kredit ska vara medveten om att han eller hon trots att säkerheten har tagits i anspråk kan bli återbetalningsskyldig för det belopp som säkerheten inte svarar upp till. Det ska alltså vara tydligt för konsumenten hur långt säkerheten täcker kreditgivarens fordran vid eventuella betalningssvårigheter. I linje med detta syfte ska företaget även informera konsumenten om värderingen.

Interna regler om kunskap och kompetens

Att företaget ska ha interna regler om kunskap och kompetens syftar till att säkerställa att företaget dels tydligt identifierar vilken personal som omfattas av kunskaps- och kompetenskraven i 7 kap. föreskrifterna, dels säkerställer att dessa personer uppfyller kraven och att deras kunskaper löpande upprätthålls.

Ersättningssystem

I 4 kap. 3–6 §§ LVBK finns bestämmelser om ersättningssystem. Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter till dessa bestämmelser, se 12 § 7 FVBK. Finansinspektionen inför därför bestämmelser i 4 kap. om att ett företag ska ha interna regler för ersättning (4 §) och att ersättningen inte får påverkas av vissa faktorer (5 §).

Finansbolagens Förening anser att Finansinspektionen går väsentligt längre än lagstiftaren med ett långgående förbud mot provisioner till personal och att bedömningen av hur ett ersättningssystem ska vara uppbyggt bör lämnas till rättstillämpningen. Även *Svenska Bankföreningen* anser att förslaget innebär mer långtgående begränsningar av än vad som följer av LVBK, eftersom lagens uttryckliga förbud mot vissa typer av ersättningssystem endast avser personal enligt 4 kap. 4 och 5 §§ medan föreskrifterna gäller för all personal som omfattas av 4 kap. 3 § LVBK.

Finansinspektionen konstaterar inledningsvis att bemyndigandet att meddela föreskrifter om kreditgivares och kreditförmedlares ersättningssystem genom LVBK har utsträckts till att även gälla för andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Finansinspektionen har mot den bakgrunden utsträckt sedan tidigare gällande regler för bostadskrediter till att omfatta samtliga konsumentkrediter. Det sakmässiga innehållet i regleringen av ersättningssystem har inte förändrats.

I 4 kap. 3 § LVBK finns en generell hänvisning till att en kreditgivares eller kreditförmedlares ersättningssystem ska vara uppbyggt på ett sätt som inte negativt påverkar skyldigheterna enligt 4 kap. 1 §, det vill säga skyldigheterna att bland annat handla hederligt, professionellt och med beaktande av konsumentens rättigheter och intressen. Som regeringen framhåller kan ersättningssystem som riskerar att påverka personalens objektivitet och leda till att konsumenten inte sätts i första rummet anses stå i strid med dessa principer, även i situationer som inte omfattas av de mer

detaljerade kraven på ersättningssystem som finns i 4 kap. 4 och 5 §§ LVBK.²⁷

Finansinspektionen bedömer att ersättning till personal som uteslutande beräknas per beviljad eller förmedlad kredit – oavsett om den motsvarar en bestämd summa per kredit eller en procentsats av kreditbeloppet – medför en uppenbar risk för att konsumentens intressen inte beaktas i tillräcklig utsträckning eller åsidosätts. En central komponent i kreditgivares och kreditförmedlares försäljningsmål är även ofta storleken på beviljade krediter. Därför anser Finansinspektionen att det är viktigt att rörlig ersättning inte får påverkas av de beviljade kreditbeloppens storlek. Ett incitament att lämna eller förmedla en så stor kredit som möjligt kan inte anses förenligt med kravet på att beakta konsumentens intressen enligt 4 kap. 1 § LVBK. Om en person i företaget har ett intresse av att konsumenten söker en större kredit än vad konsumenten behöver, uppstår en intressekonflikt som medför en risk för att kundens intressen åsidosätts på ett sätt som strider mot LVBK. Finansinspektionen anser därför att bestämmelsen om att företagens ersättningssystem för personal som avses i 4 kap. 3 § LVBK inte får vara beroende av antalet eller andelen beviljade eller förmedlade krediter, eller storleken på dessa, är väl avvägd. Det är till exempel inte är förenligt med föreskrifterna att en säljare får ersättning som baseras på den andel av varans pris som utgörs av den beviljade krediten. Det kan noteras att även omsorgsplikten i 1 kap. 9 § nya konsumentkreditlagen är relevant att beakta i detta sammanhang.

Svenska Bankföreningen framhåller även att det är otydligt hur bestämmelserna om ersättningssystem ska tillämpas i förhållandet mellan kreditgivare och kreditförmedlare. Finansinspektionen konstaterar att det framgår av föreskrifterna att en kreditgivares interna regler ska gälla sådan ersättning som kreditgivaren betalar till kreditförmedlare. Föreskrifterna innebär dock inte att kreditinstitut är skyldiga att i de interna reglerna peka ut vilka kreditförmedlare som får ersättning. Inte heller behöver kreditgivarens interna regler omfatta kreditförmedlarens personal och vilka ersättningsregler som ska gälla för den personalen. Det är kreditförmedlarens interna regler som ska innehålla sådana bestämmelser. Vidare gäller bestämmelsen i 4 kap. 5 § endast för ersättning som betalas till personal, och alltså inte för sådan ersättning som betalas mellan kreditgivare och kreditförmedlare.

²⁷ Prop. 2025/26:223 s. 173.

Dokumentation

I 4 kap. 11 § LVBK finns bestämmelser om dokumentation av kreditgivares kreditbeslut. Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om vad som ska ingå i dokumentationen, se 12 § 9 FVBK. Finansinspektionen inför därför bestämmelser i 4 kap. 6 och 7 §§ föreskrifterna om dokumentation. Inspektionen inför även allmänna råd om hur informationen ska lagras och bevaras.

SweFinTech påpekar att kreditförmedlare i praktiken inte kan uppfylla kraven på dokumentation eftersom de inte fattar kreditbeslut. Finansinspektionen konstaterar att det framgår av 4 kap. 6 § föreskrifterna att det endast är i ärenden som innefattar kreditgivning som det ska framgå vilka handläggningsåtgärder som har vidtagits, det underlag som dessa åtgärder grundas på och vilka personer som har deltagit i handläggningen av ärendet. Vidare är det endast i beslutsunderlaget för att bevilja en kredit som dokumentationen ska innehålla en redogörelse för den kreditprövning som företaget har gjort. Kreditförmedlare träffas alltså inte av dessa krav.

Ett syfte med föreskrifterna om vad som ska ingå i dokumentationen är att ge inspektionen tillräckligt underlag för att utöva tillsyn över företagen. Genom dokumentationen kan Finansinspektionen bedöma bland annat verksamhetens kvalitetsnivå. Ett annat viktigt syfte med dokumentationskravet är att skapa möjligheter för företagen att själva kontrollera och utvärdera styrningen av verksamheten. Föreskriftsbestämmelserna ställer krav på att handläggningen av ett kreditärende ska dokumenteras, så att det vid granskning och uppföljning ska vara möjligt att se vilka personer som har deltagit i handläggningen, vilka åtgärder som har vidtagits och vilket underlag som dessa åtgärder har grundats på. *Svenska Bankföreningen* och *Finansbolagens Förening* anser att det inte bör krävas att företagen ska ange vilka interna regler som har tillämpats i ett visst ärende. Enligt Finansinspektionen är det viktigt att det framgår av dokumentationen vilket underlag som har använts i ärendet, till exempel vilka interna regler som har tillämpats. Eftersom företagens interna regler utvärderas och uppdateras regelbundet är det även viktigt att det i dokumentationen anges vilken version av de interna reglerna som faktiskt har använts. Detsamma gäller sedan tidigare även för bostadskrediter. Finansinspektionen anser därför, till skillnad från remissinstanserna, att det inte är oproportionerligt att i dokumentationen av ett ärende som innefattar kreditgivning av andra

konsumentkrediter än bostadskrediter ange vilka interna regler som har tillämpats.

De allmänna råden om hur informationen bör lagras är teknikneutrala och tar sikte på att informationen bör hållas säker, samtidigt som det utan hinder ska gå att ta del av den. Dokumentationen bör bevaras så länge kreditförhållandet består eller, vid kreditförmedling av bostadskrediter, under så lång tid som krävs med hänsyn till eventuella anspråk på ersättning ur ansvarsförsäkringen. För bostadskrediter regleras lagring och bevarande av dokumentation för närvarande genom föreskrifter. Skälet till att motsvarande reglering nu i stället ska göras genom allmänna råd för samtliga konsumentkrediter är att det enligt Finansinspektionen framgår redan av lagens krav på dokumentation – som ska ske så att beslutsunderlaget redovisas och kreditärendets hantering även i övrigt kan följas – att dokumentationen måste bevaras.²⁸

Uppdragsavtal

Av 4 kap. 10 § LVBK framgår under vilka förutsättningar som ett företag får lägga ut delar av sin verksamhet genom uppdragsavtal. Dessa förutsättningar är av samma slag som normalt gäller för företag under Finansinspektionens tillsyn. I samma paragraf finns en bestämmelse om att en utläggning av verksamhet ska anmälas till Finansinspektionen av den som lämnar uppdraget.

Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska ingå i en anmälan enligt 4 kap. 10 § LVBK, och om vad en kreditgivare eller kreditförmedlare i övrigt ska iaktta när det gäller uppdragsavtal, se 12 § 8 FVBK. De bestämmelser som Finansinspektionen i detta sammanhang inför för företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter är desamma som de som gäller för verksamhet med bostadskrediter.

Det huvudsakliga syftet med bestämmelserna är att företag som lägger ut verksamhet ska se till att det görs under säkerhetsmässigt betryggande former och med bibehållen förmåga att utöva kontroll över den utlagda verksamheten. *SweFinTech* anser att kraven på uppdragsavtal är oproportionerliga för de aktörer som inte huvudsakligen driver kreditverksamhet. Finansinspektionen vill i detta sammanhang framhålla att

²⁸ Se prop. 2025/26:223 s. 177.

inspektionen endast inför regler för vad som ska iakttas av ett företag när det lägger ut verksamhet av väsentlig betydelse för verksamheten med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Det handlar alltså om sådan utläggning av verksamhet som avses i 4 kap. 10 § andra stycket LVBK. All utlagd verksamhet ska dock anmälas till inspektionen enligt 9 kap. 2 § föreskrifterna. Detta krävs för att Finansinspektionen ska kunna utöva en effektiv tillsyn över den verksamhet som drivs med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Även vid ansökan om tillstånd att driva sådan verksamhet krävs att företaget anger i verksamhetsplanen om det ska uppdra visst arbete eller vissa operativa funktioner åt någon annan. Finansinspektionen anser vidare att det är rimligt att de företag som ger eller förmedlar krediter till konsumenter genom avtalsvillkor säkerställer att uppdragstagaren har den kompetens, kapacitet och de tillstånd som krävs. En sådan ordning bidrar till att den utlagda verksamheten utförs på ett säkert och professionellt sätt. Det är också rimligt att dessa företag följer övriga grundläggande aspekter som anges i föreskrifterna för att kunna se till att den utlagda verksamheten drivs under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former. Att detta bara gäller för sådant som är av väsentlig betydelse för verksamheten är tillräckligt för att kravet ska anses proportionerligt. Exempel på sådan väsentlig verksamhet är utläggning av kreditbeslut, kreditprövning, rådgivning och it-system som används i kreditprocessen.

2.2.5 Prövning av ägare, ägarledning och ledning

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter om prövning av ägare, ägarledning och ledning ska gälla även svenska kreditgivare som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter med tillstånd enligt LVBK.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig har inte lämnat några särskilda synpunkter i denna del.

Finansinspektionens skäl: Svenska kreditgivare som vill driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska beviljas tillstånd för detta om bland annat ägare och ledning bedöms som lämpliga (3 a kap. 2 § LVBK). Även bestämmelserna om prövning av ägarförändringar i kreditinstitut i 14 kap. LBF ska tillämpas för sådana kreditgivare (3 a kap. 3 § LVBK). Det kan noteras att motsvarande krav inte gäller för svenska

kreditförmedlare som vill driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter, se 3 a kap. 2 § fjärde stycket och 3 § LVBK. Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka krav som ska ställas på ägare och ledning hos kreditgivare (12 § 1 och 12 FVBK).

Finansinspektionen bedömer att det är ändamålsenligt att låta samma bestämmelser som gäller för bostadskreditgivning tillämpas även för kreditgivare som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. I föreskrifterna finns därför bestämmelser som upplyser om att föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas för lämplighetsprövning av kvalificerade ägare och ledning. I Finansinspektionens tidigare föreskrifter och allmänna råd om verksamhet med bostadskrediter regleras detta genom att det i föreskrifterna anges att uppgifter ska lämnas enligt föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning. Ändringen av utformningen innebär ingen ändring i sak för verksamhet med bostadskrediter.

I föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning införs ändringar som innebär att de även omfattar svenska kreditgivare som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter med tillstånd enligt LVBK, se vidare under avsnitt 2.3.

2.2.6 Kunskap och kompetens avseende andra konsumentkrediter än bostadskrediter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska se till att personalen har lämplig och tillräcklig praktisk erfarenhet och kunskap. Det införs även krav på utbildning och kunskapstest. Företaget ska på Finansinspektionens begäran kunna lägga fram handlingar som visar personalens erfarenhet, kunskapsnivå och testresultat.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Finansbolagens Förening* anser att kravet på praktisk erfarenhet är problematiskt utifrån att det ligger i sakens natur att nyanställda ofta saknar just detta och behöver läras upp.

SweFinTech anför att kompetenskraven bör anpassas efter den faktiska roll som berörd personal utför.

Finansinspektionens skäl: Det nya konsumentkreditdirektivet ställer krav på att berörd personal hos kreditgivare och kreditförmedlare ska ha kunskap och kompetens. Det har lämnats till medlemsstaterna att fastställa vilka minimikrav som ska gälla.

Regleringen i 4 kap. 2 § LVBK innefattar ett krav på att kreditgivare och kreditförmedlare ska ha personal – inklusive dem som direkt leder eller ansvarar för arbetet med konsumentkrediter – som har tillräcklig kunskap och kompetens för att sätta samman, erbjuda, bevilja eller förmedla konsumentkreditavtal, eller ge råd om konsumentkrediter. Personalen ska även ha tillräcklig kunskap och kompetens om kompletterande tjänster som tillhandahålls tillsammans med en konsumentkredit samt om konsumenters rättigheter.

Finansinspektionen har i 12 § 6 FVBK fått bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka krav som ska gälla för kunskap och kompetens enligt 4 kap. 2 § LVBK. Finansinspektionen inför därför nya regler om vad som ska gälla för kunskap och kompetens för sådan personal som avses i 4 kap. 2 § LVBK i företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Vilken personal som omfattas av föreskrifterna får bedömas utifrån lagens bestämmelser. Kraven som rör kunskap och kompetens i företag som driver verksamhet med bostadskrediter lämnas oförändrade, eftersom syftet med de nya reglerna endast är att genomföra de förändringar som det nya konsumentkreditdirektivet medför.

Krav på lämplig praktisk erfarenhet

Enligt LVBK ska personalen ha tillräcklig kompetens. I 7 kap. 2 § föreskrifterna förtydligas att det innebär att personalen ska ha lämplig och tillräcklig praktisk erfarenhet för att utföra sina uppgifter korrekt, tillvarata konsumenternas intressen och uppfylla de krav som gäller för verksamheten. Utgångspunkten har varit befintliga föreskrifter om kompetens för bostadskrediter (bolåneföreskrifterna), värdepappersrörelse (Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2017:2] om värdepappersrörelse) och försäkringsdistribution (Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2018:10] om försäkringsdistribution).

Finansbolagens Förening anser att kravet på praktisk erfarenhet är problematiskt utifrån att det ligger i sakens natur att nyanställda ofta saknar just detta och behöver läras upp. Finansinspektionen anser att det får avgöras i det enskilda fallet vad som är lämplig och tillräcklig praktisk erfarenhet. Det beror dels på verksamheten och de produkter som erbjuds, dels på de uppgifter som personen ska utföra. Företaget får alltså göra en helhetsbedömning av om den aktuella personen har förmåga att fullgöra sina arbetsuppgifter och uppdrag korrekt enligt de krav som gäller för verksamheten, och om personens erfarenhet är lämplig och tillräcklig för att säkerställa att konsumenternas intressen tillvaratas. Det innebär till exempel att en nyanställd kan behöva gå bredvid någon i början av sin anställning för att få tillräcklig praktisk erfarenhet, för att sedan självständigt kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett lämpligt sätt.

Kunskapskrav

Enligt LVBK ska personalen även ha tillräcklig kunskap. Föreskrifterna är utformade så att *första stycket* i 7 kap. 3 § listar de områden som personalen som omfattas av 4 kap. 2 § LVBK i tillämpliga fall ska ha kunskap om.

SweFinTech anför att kompetenskraven bör anpassas efter den faktiska roll som berörd personal har. Finansinspektionen anser att det följer av formuleringen ”i tillämpliga fall” att det inte nödvändigtvis ställs krav på kunskap om samtliga uppräknade områden. Vilka krav som är aktuella kan alltså variera bland annat beroende på vilken roll den aktuella personen har. En kundtjänstmedarbetare som endast svarar på grundläggande frågor, och hänvisar konsumenten vidare till mer kvalificerad personal när det handlar om kundspecifika ärenden, behöver till exempel inte ha kunskap om alla de områden som räknas upp. Samtidigt behöver en butikssäljare till exempel ha grundläggande kunskap om kreditprodukten som erbjuds, även om det är kreditgivaren som står för support och mer fördjupad kunskap.

I 7 kap. 3 § första stycket 1 föreskrifterna anges att personalen ska ha kunskap om de krediter som företaget erbjuder och de kompletterande tjänster som erbjuds i anslutning till dessa krediter. Personalen ska enligt 7 kap. 3 § första stycket 2 även ha kunskap om relevanta lagar och andra regler, särskilt i fråga om konsumentskydd. Några av de grundläggande reglerna på detta område är den nya konsumentkreditlagen och de allmänna råd som införs till denna. I den nya konsumentkreditlagen finns det bland annat regler om förköpsinformation, ångerrätt, invändningsrätt, kostnadstak och rätt till förtidsåterbetalning. Även civil-, marknads- och

näringsrättslig reglering är dock relevant i vissa delar. I vissa fall kan det även vara nödvändigt att personalen har kunskap om reglering som berör betalningsdröjsmål och anstånd, samt författningsreglerade kostnader som hänger ihop med det.

När det gäller kreditprövning i 7 kap. 3 § första stycket 3 och 4 föreskrifterna, kan det för personer som arbetar med att utföra kreditprövningar krävas ingående kunskaper om hur en sådan ska göras och om den granskning som i vissa fall ska ske vid automatiserad behandling. Personalen kan även behöva kunskap om hur man förklarar den automatiserade behandlingen för en konsument enligt 3 kap. 15 § nya konsumentkreditlagen.

Vidare ska personalen enligt 7 kap. 3 § första stycket 5 föreskrifterna ha kunskap om företagets interna riktlinjer, rutiner och system. Det innebär bland annat att personalen ska ha kunskap om företagets rutiner för klagomålshantering.

Till sådana kostnader och avgifter som personalen enligt 7 kap. 3 § första stycket 8 föreskrifterna kan behöva ha kunskap om hör till exempel kostnad för betalskyddsförsäkring. Personalen kan även behöva ha kunskap om hur man beräknar de ekonomiska konsekvenserna av olika kreditavtal, vilket framgår av 7 kap. 3 § första stycket 9. Vad månadskostnaden, respektive totalkostnaden, blir vid olika långa återbetalningstider är till exempel viktigt för en konsument att få information om. Bland relevanta skatteregler enligt 7 kap. 3 § första stycket 10 föreskrifterna ingår regler om när ränteutgifter är avdragsgilla. Begreppet privatekonomi i 7 kap. 3 § första stycket 12 syftar bland annat på kunskap om innebörden av begrepp som hushållsbudget, boendekostnader, disponibel inkomst, olika former av ränta på lån och så kallade kvar att leva på-kalkyler. Kunskap om privatekonomi tar även sikte på hur hushållsekonomin påverkas av ändrade förutsättningar, som exempelvis en högre räntenivå eller att en person i hushållet går i pension.

Det framgår av *andra stycket* i 7 kap. 3 § föreskrifterna att nivån på kunskapen alltid ska vara lämplig och tillräcklig utifrån den aktuella befattningen, företagets verksamhet och de produkter som företaget erbjuder. Det betyder att kraven på innehållet i och nivån på kunskapen kan skilja sig åt, exempelvis beroende på vilka arbetsuppgifter som personen utför. En person som enbart lämnar information behöver till exempel inte ha samma kunskap som en person som lämnar rådgivning. Även mellan personer som till exempel enbart lämnar information krävs en varierande

grad av kunskap beroende på arbetsuppgifternas art, omfattning och komplexitet. I ett företag som endast förmedlar krediter, utan att utföra eller ansvara för kreditprövningen, behöver personalen endast förstå och kunna förklara innebörden av reglerna om kreditprövning. Kreditgivare behöver dock se till att personal som arbetar med att pröva kreditansökningar har tillräcklig kunskap för att utföra en kreditprövning korrekt.

Med hänsyn till att föreskrifterna ska kunna tillämpas av företagen oberoende av hur deras interna organisation ser ut, verksamhetens art och omfattning och de olika befattningar som finns i den, är det inte möjligt att i föreskrifterna identifiera alla tänkbara kategorier av personal och slå fast en lämplig kunskapsnivå för varje sådan kategori. Föreskrifterna ger därför utrymme för företagen att göra en nyanserad bedömning och anpassa kraven i förhållande till varje person. Nivån på kunskapen ska dock alltid vara så djup och bred som krävs för att den verksamhet som företaget driver uppfyller de krav som LVBK ställer. Kunskapen ska också hållas uppdaterad, vilket ingår i kravet på att kunskapen ska vara tillräcklig.

Krav på utbildning och kunskapstest

Det är varje företags ansvar att se till att all personal som omfattas av 4 kap. 2 § LVBK har den kunskap som krävs för att se till att verksamheten uppfyller de krav som ställs i LVBK. Företagen ska därför se till att berörd personal får tillräcklig utbildning. Det innefattar nödvändig vidareutbildning och att personalen vid behov uppdaterar sina kunskaper. Utbildningen kan tillhandahållas och utföras i företagets regi eller av en extern aktör. Det ställs inga krav på att utbildningen ska tillhandahållas på ett visst sätt, och utbildning i form av exempelvis e-utbildning är fullt godtagbar. I kravet på utbildning ligger också att personalen ska få utbildning vid relevanta förändringar inom de områden som anges i 7 kap. 3 § föreskrifterna, så att den har tillräckliga kunskaper. Med relevant förändring avses sådana förändringar som har betydelse för möjligheten för personer som omfattas av kraven på kunskap att utföra sina arbetsuppgifter på ett korrekt sätt.

Kunskapskraven ska säkerställas genom att all personal ska genomföra ett kunskapstest med godkänt resultat. I likhet med kravet på utbildning finns det inga krav i föreskrifterna när det gäller hur testet ska genomföras. Testet behöver inte heller tillhandahållas av en fristående aktör, men det är nödvändigt att den som tillhandahåller eller godkänner testet har kunskap både om de ämnesområden som testet gäller och om hur kunskapstester ska utformas. Det innebär att företag som tar fram egna kunskapstester måste

säkerställa att den person inom företaget som ansvarar för det, har kunskap både om aktuella ämnesområden och om hur sådana tester ska utformas.

Styrkande av lämplig praktisk erfarenhet och kunskap

Ett företag ska kunna lägga fram handlingar som visar att dess personal uppfyller kraven på lämplig praktisk erfarenhet och kunskap. Detta gäller både inom ramen för en prövning av en tillståndsansökan och då Finansinspektionen i övrigt utövar tillsyn.

Företaget kan till exempel visa att kravet på lämplig praktisk erfarenhet uppfylls av en viss person genom att lägga fram handlingar som visar på personens arbetslivserfarenhet. Även kravet på företagen att kunna visa godkänt resultat på kunskapstester gäller på individnivå, men det exakta resultatet uttryckt i poäng eller procentandel korrekta svar behöver inte redovisas till Finansinspektionen. Handlingarna ska dock visa kunskapstesternas nivå och innehåll. Att nivån ska anges innebär att företaget själv, eller den som har tagit fram testet, måste bedöma och klassificera vilken nivå testet är tänkt att vara på och vilken personal som är den avsedda målgruppen för testet.

2.2.7 Vissa ansökningar och anmälningar

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som har fått tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter ska anmäla när företaget ingår ett uppdragsavtal. Svenska kreditgivare och kreditförmedlare som vill driva verksamhet utomlands genom filial ska ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Till ansökan ska de lämna uppgifter om var och hur verksamheten ska drivas.

En kreditförmedlare av bostadskrediter bör lämna en anmälan om gränsöverskridande verksamhet i annat EES-land via ett formulär som finns på Finansinspektionens webbplats.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig har inte lämnat några särskilda synpunkter i denna del.

Finansinspektionens skäl: I 9 kap. föreskrifterna finns bestämmelser som huvudsakligen behandlar krav på anmälningar och bestämmelser om ansökningar om tillstånd att driva verksamhet i utlandet. Bestämmelserna

om vilka uppgifter som ska lämnas i en anmälan eller ansökan har utformats med utgångspunkt i den reglering som gäller för bostadskrediter.

Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska ingå i en anmälan om uppdragsavtal enligt 4 kap. 10 § LVBK och vad som i övrigt ska iakttas när det gäller uppdragsavtal (se 12 § 8 FVBK). Finansinspektionen inför därför bestämmelser som innebär att uppgifter om uppdragstagaren och omfattningen av uppdraget ska lämnas i en anmälan om uppdragsavtal. För uppdragsavtal som gäller en funktion av väsentlig betydelse ska även uppdragsavtalet bifogas, och i verksamhetsplanen ska företaget redogöra för hur krav på bland annat kontroll uppfylls.

En kreditgivare eller kreditförmedlare som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter och som vill inrätta en filial i ett annat land måste få tillstånd av Finansinspektionen innan en sådan etablering görs, se 3 a kap. 4 § LVBK. Enligt 12 § 1 FVBK får Finansinspektionen meddela föreskrifter om vilket innehåll en ansökan om tillstånd enligt lagen ska ha. Finansinspektionen inför därför bestämmelser om att en ansökan om filialetablering ska innehålla uppgifter om vilket land som verksamheten ska drivas i. Till ansökan ska företaget bifoga en plan för verksamheten med uppgifter om filialens organisation, adress och ledning.

Finansinspektionen inför allmänna råd som innebär att en förmedlare av bostadskrediter bör lämna in en anmälan om gränsöverskridande verksamhet i annat EES-land via ett formulär som finns på Finansinspektionens webbplats. Tidigare har detta reglerats i föreskrifter. Ändringen införs mot bakgrund att det nu regleras i allmänna råd hur en ansökan bör lämnas om tillstånd att driva verksamhet med bostadskrediter. Det är lämpligt att denna form av anmälan regleras på samma sätt.

2.2.8 Rapportering av uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som har fått tillstånd att driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter, ska skriftligen informera Finansinspektionen när det påbörjar verksamheten och när det gör ändringar av större betydelse i denna. Företaget ska även informera inspektionen om företagets revisor vidtar åtgärder vid misstanke om brott enligt vissa bestämmelser i aktiebolagslagen (2005:551).

Kreditgivare och förmedlare av bostadskrediter bör rapportera via Finansinspektionens webbtjänst för periodisk rapportering.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig har inte lämnat några särskilda synpunkter i denna del.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet, se 12 § 12 FVBK.

Ett företag som ansöker om tillstånd att lämna eller förmedla andra konsumentkrediter än bostadskrediter och som vid ansökningstillfället inte har påbörjat verksamheten, är enligt föreskrifterna skyldigt att anmäla till Finansinspektionen när verksamheten påbörjas. När verksamheten påbörjas behöver företaget även uppfylla kraven på kunskap och kompetens enligt 7 kap. föreskrifterna. Enligt föreskrifterna ska företaget därför till sin anmälan om påbörjad verksamhet bifoga handlingar som visar att aktuella krav är uppfyllda. Om ett företag inte uppfyller kraven på kunskap och kompetens är det ett skäl för Finansinspektionen att ingripa.

Om företaget gör ändringar av större betydelse i verksamheten, exempelvis ändrar de interna reglerna, ska uppgifter om ändringen lämnas till Finansinspektionen. Ändringar av större betydelse kräver normalt även att företaget reviderar sin verksamhetsplan. När företaget lämnar uppgifter om sådana ändringar till Finansinspektionen, ska det därför även lämna in en uppdaterad och aktuell version av verksamhetsplanen.

Finansinspektionen inför allmänna råd som innebär att kreditgivare och förmedlare av bostadskrediter bör rapportera uppgifter om verksamheten via Finansinspektionens webbtjänst för periodisk rapportering. Tidigare har detta reglerats i föreskrifter, men Finansinspektionen bedömer att det i nuläget är mer lämpligt att reglera detta via allmänna råd. Detta är inte avsett att innebära någon praktisk skillnad för företagen som rapporterar.

2.3 Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2023:12) om ägar-, ägarlednings- och ledningsprövning i vissa finansiella företag

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter om prövning av ägare, ägarledning och ledning ska gälla även kreditgivare som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter.

Det görs redaktionella ändringar i bilaga 1 a och 1 b.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Finansbolagens Förening* anser att det saknas tydlig vägledning från Finansinspektionen om när ett företag eventuellt både har en registreringsskyldighet som finansiellt institut och en tillståndsplikt som kreditgivare eller kreditförmedlare. Föreningen anser att detta bör klargöras och att processerna för till exempel ägar- och ledningsprövning bör samordnas.

Finansinspektionens skäl: Det anges i 3 a kap. 3 § LVBK att bestämmelserna i 2 kap. 5 § ska gälla även för svenska kreditgivare av andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Det innebär att prövning av ägarförändringar i kreditinstitut i 14 kap. LBF ska tillämpas även för sådana kreditgivare. Motsvarande gäller för svenska kreditgivare och kreditförmedlare av bostadskrediter. Föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning – som gäller för bland annat kreditgivare och förmedlare av bostadskrediter – ändras därför så att de även omfattar kreditgivare som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Finansinspektionen har fått bemyndigande att göra ändringen, se 12 § 1 och 12 FVBK.

Finansbolagens Förening anser att det är oklart när ett företag både är registreringsskyldigt som finansiellt institut och behöver tillstånd som kreditgivare eller kreditförmedlare enligt LVBK. Föreningen anför även att processerna för till exempel ägar- och ledningsprövning bör samordnas. Finansinspektionen konstaterar att ägare och ledning i företag som i dag är registrerade som finansiella institut enligt lagen (1996:1006) om viss finansiell verksamhet redan har lämplighetsprövats enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2023:22) om viss finansiell verksamhet. Om ett företag har lämnat uppgifter inom ramen för

den prövningen som motsvarar de uppgifter som ska lämnas enligt föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning – och de tidigare lämnade uppgifterna fortfarande är aktuella och riktiga – kan det bli aktuellt att tillämpa undantaget från kravet att lämna viss information i 10 § föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning. Lagen om viss finansiell verksamhet ändras inte med anledning av de nya reglerna i LVBK. Den registreringsskyldighet som tidigare har gällt för finansiella institut gäller alltså även i fortsättningen.

Det har tidigare framgått av 2 § föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning att de gäller alla svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar som driver verksamhet enligt LVB. Finansinspektionen inför ett förtydligande i bilaga 1 a och 1 b genom att göra en hänvisning till samtliga kapitel om tillstånd i LVBK.

2.4 Ikraftträdande

De nya föreskrifterna och de allmänna råden träder i kraft den 20 november 2026. Det innebär att de träder i kraft samma dag som lagändringarna som genomför det nya konsumentkreditdirektivet träder i kraft. Det finns inga särskilda hänsyn som bör tas i sammanhanget.

SweFinTech för fram att det behövs övergångsbestämmelser för de nya aktörs kategorier som behöver tillstånd. Det gäller särskilt krav som förutsätter förhandling med tredje part, som uppdragsavtalsvillkoren i 4 kap. 9 § föreskrifterna. Finansinspektionen konstaterar att tillståndskravet följer direkt av lag samt att det även finns lagreglering i fråga om uppdragsavtal. Verksamhetsplanen som ska lämnas in i samband med att företaget ansöker om tillstånd ska innehålla uppgifter om företag har uppdragit – eller har för avsikt att uppdra – åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa operativa funktioner som ingår i företagets verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Finansinspektionen ser mot denna bakgrund inte att det finns någon möjlighet för inspektionen att införa övergångsbestämmelser.

Finansinspektionen har planerat informationsinsatser tillsammans med Konsumentverket, som kommer ha tillsyn över de flesta små och medelstora företag. Inspektionen har gått ut med information på webbplatsen om den nya tillståndsplikten och vilka krav som kommer att ställas. Inspektionen har även fört en dialog och haft informationsmöten med berörda branschföreträdare.

3 Konsekvenser

I avsnitt 1.1 och 1.3 beskrivs vad Finansinspektionen vill uppnå med föreskrifterna och de allmänna råden, vilka alternativa lösningar som finns och vilka följder det skulle kunna få om regleringen inte kom till stånd. Uppgifter om de bemyndiganden som ligger till grund för ändringarna finns i avsnitt 1.4, medan frågor om ikraftträdande och informationsinsatser behandlas i avsnitt 2.4.

Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, men bedömer att redovisningen av åtgärder för att begränsa kostnader och andra effekter är bristfällig. Vid utarbetandet av föreskrifterna och de allmänna råden har Finansinspektionen noga övervägt vilka bestämmelser som behövs för att uppnå målet med regleringen. Inspektionen har även tagit hänsyn till de åsikter som branschen har framfört under beredningen och, där det bedömts lämpligt, anpassat utformningen av föreskrifterna och de allmänna råden. Finansinspektionen har i och med dessa åtgärder verkat för att föreskrifterna och de allmänna råden inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar i berörda verksamheter än vad som har behövts.

Det nya konsumentkreditdirektivet har i huvudsak genomförts i svensk rätt genom ändringar i LVB och införandet av en ny konsumentkreditlag. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd innebär i huvudsak preciseringar av de krav som följer av lagarna. De egentliga konsekvenserna av inspektionens föreskrifter och allmänna råd kan därför i första hand kopplas till den bakomliggande EU-regleringen och det nationella genomförandet. Konsekvenserna av den regleringen analyseras i prop. 2025/26:223 s. 192–197.

Konsekvenserna som föreskrifterna och de allmänna råden därutöver bedöms få för samhället och konsumenterna, företagen och Finansinspektionen behandlas i avsnitt 3.1–3.3.

Det nya konsumentkreditdirektivet är ett så kallat fullharmoniseringsdirektiv. De föreskrifter och allmänna råd som införs innebär preciseringar av de krav som följer av det nationella genomförandet i svensk lagstiftning. Det införs inga nya bestämmelser som genomför bolånedirektivet. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd innehåller inga krav som går utöver vad som följer av EU-rätten på området.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

3.1.1 Krediter i konsumentförhållanden

Det är de tillståndspliktiga företag som driver verksamhet med konsumentkrediter, och som omfattas av konsumentkreditlagens tillämpningsområde, som ska tillämpa Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden. Syftet med de allmänna råden är att upprätthålla ett högt konsumentskydd på marknaden för konsumentkrediter. Ett högt konsumentskydd innebär bland annat att kreditgivare iakttar god kreditgivningssed i förhållande till konsumenter och tar vara på konsumentens intresse med tillbörlig omsorg. Ett högt konsumentskydd innebär också att varje enskild konsument prövas efter sina egna förutsättningar att återbetala en kredit och endast beviljas krediten om den kan fullgöra kreditavtalet.

Finansinspektionen bedömer att i stort sett samtliga konsumenter som ansöker om en kredit från ett tillståndspliktigt företag kommer att påverkas av de nya allmänna råden. Den mest påtagliga påverkan kommer de allmänna råden om kreditprövning få. Samtidigt innebär de allmänna råden endast ett förtydligande av hur inspektionen ser på de krav som följer av den nya konsumentkreditlagen när det gäller vilka uppgifter som ska hämtas in och att de ska kontrolleras. När företagen får en tydlig vägledning om vilka uppgifter som ska hämtas in och när dessa uppgifter kontrolleras på ett lämpligt sätt, ökar möjligheten att kreditprövningen grundas på korrekta och aktuella uppgifter. Det kan dock i vissa fall innebära att konsumenter som under den tidigare regleringen skulle ha beviljats en kredit nu nekas krediten. Finansinspektionen bedömer dock att de allmänna råden endast marginellt inverkar på konsumenters möjligheter att beviljas en kredit.

Även de allmänna råden om god kreditgivningssed och omsorgsplikt förväntas få en positiv påverkan på konsumentskyddet. Att konsumenter får tydlig information om vilka risker ett åtagande innebär, stärker skyddet för konsumenterna och förväntas bidra till att risken för överskuldsättning minskar. Det gör även råden om att ett företag bör identifiera konsumenten innan avtalet ingås.

3.1.2 Verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter

För företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter innebär LVBK att det ställs krav på tillstånd, uppföranderegler vid tillhandahållande av konsumentkrediter, krav på ersättningssystem och krav på kunskap och kompetens hos näringsidkarens personal. Sådana krav ställs på de flesta företag som erbjuder eller lämnar krediter till konsumenter.²⁹ Föreskrifterna och de allmänna råden innebär att dessa krav preciseras, vilket bidrar till enhetliga och konkreta regler för företag som driver verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Detta gynnar både den enskilda konsumenten och samhällsekonomin i stort. Regleringen syftar även till att öka tryggheten för konsumenter som söker efter andra konsumentkrediter än bostadskrediter. De ska kunna göra det i trygg förvisning om att de företag som är under Finansinspektionens tillsyn agerar på ett professionellt och ansvarsfullt sätt. Det är viktigt för samhället att det finns en ansvarsfull och tillförlitlig finansmarknad, så att konsumenternas förtroende upprätthålls.

Som framgår av avsnitt 3.2.3 medför föreskrifterna och de allmänna råden något högre kostnader för kreditgivarna och kreditförmedlarna. De ökade kostnaderna kan komma att drabba konsumenterna genom en högre prisnivå generellt. Finansinspektionen bedömer dock att det endast bör bli fråga om begränsade prisökningar med hänsyn till konkurrensen på marknaden. Även den omständigheten att den ränta och de kostnader som kan tas ut begränsas av ränte- och kostnadstaket i 4 kap. 4–6 §§ nya konsumentkreditlagen bör bidra till detta. De negativa konsekvenserna av eventuella kostnadsökningar övervägs av det samhällsekonomiska intresset av ett högt konsumentskydd.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

LVBK och den nya konsumentkreditlagen påverkar företag som driver verksamhet med kreditgivning eller kreditförmedling av andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Det gäller bland annat

²⁹ Prop. 2025/26:223 s. 83.

- vissa företag som vid sidan av sin huvudverksamhet tillhandahåller finansiering åt konsumenter för inköp av det egna företagets varor eller tjänster,
- företag som tillhandahåller finansiering åt konsumenter för inköp av den egna koncernens varor eller tjänster, och
- större företag som erbjuder finansiering åt konsumenter för inköp av sina egna varor eller tjänster genom en tredje part.

Dessa företag har inte tidigare varit tillståndspliktiga enligt LVB.

Därutöver tillkommer företag som enligt sina befintliga tillstånd kan driva verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Dessa är kreditinstitut, betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar. Det kan dock noteras att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar endast kan lämna konsumentkrediter inom ramen för vad som är särskilt reglerat för dessa aktörer. Det innebär att de endast kan lämna konsumentkrediter inom ramen för betaltjänstverksamhet. Det framgår av LVBK att kreditinstitut, betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar endast ska omfattas av föreskrifter som meddelas i anslutning till lagen när det gäller kraven på bland annat hederlighet, kunskap och kompetens, samt i fråga om ersättningssystem och dokumentation av kreditbeslut.

Det finns cirka 130 kreditinstitut samt färre än 15 betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar med tillstånd hos Finansinspektionen som omfattar rätt att lämna eller förmedla krediter till konsumenter. Finansinspektionen hanterar även ansökningar om tillstånd som kreditinstitut från flera företag som tidigare har drivit sin verksamhet enligt den nu upphävda lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Det är svårare att ange hur många företag som tillhandahåller finansiering åt konsumenter för inköp av sina egna eller koncernens varor och tjänster, eller som erbjuder finansiering åt konsumenter för inköp av företagets varor och tjänster genom tredje part. Vissa av dessa företag kommer att bli tillståndspliktiga enligt LVBK och ställas under Finansinspektionens tillsyn. Små och medelstora företag³⁰ undantas dock i stor utsträckning från tillståndskravet, och träffas därmed inte av de nya allmänna råden om konsumentkrediter. De träffas inte heller av föreskrifterna och de allmänna

³⁰ Företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

råden om bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter. I förarbetena görs bedömningen att ett begränsat antal företag berörs av det nya tillståndskravet. Bedömningen utgår från att det enligt Statistiska centralbyråns företagsräknare finns knappt 200 aktiva företag inom detaljhandeln som har minst 250 anställda, men att det inte går att avgöra hur många av dessa som erbjuder varor till konsumenter eller som klassas som små eller medelstora företag på grund av en låg årsomsättning eller balansomslutning.³¹

Finansinspektionen bedömer att ett antal företag som i dag är registrerade som finansiella institut enligt lagen om viss finansiell verksamhet, och vars verksamhet innefattar kreditgivning till konsumenter, kommer att bli tillståndspliktiga när LVBK träder i kraft. Finansinspektionen uppskattar dock att det handlar om färre än 10 företag.

Finansinspektionen har även uppskattat hur många varu- och tjänstleverantörer som kan bli tillståndspliktiga enligt LVBK. Totalt uppskattar inspektionen att det handlar om ett 80-tal företag. I denna siffra är även de kreditgivare som sedan tidigare är registrerade som finansiella institut inräknade. De flesta av de företag som kan behöva söka tillstånd ger inte själva krediter, utan skulle kunna bli tillståndspliktiga som kreditförmedlare. Tillståndsplikten är dock beroende av om de faktiskt faller inom begreppet kreditförmedlare, det vill säga om de får ersättning för att förmedla krediter.

Det finns sannolikt ytterligare ett antal svenska företag som skulle kunna bli tillståndspliktiga utöver dem som ingår i de källor som Finansinspektionen har haft att tillgå, men det är oklart hur många de är. Det kan dock förmodas att de flesta av de oidentifierade företagen är mindre företag, som därmed inte är tillståndspliktiga. Det kan även noteras att utländska aktörer som riktar sig till den svenska marknaden genom en svensk webbplats och en betallösning på svenska kan komma att behöva söka tillstånd hos Finansinspektionen. I detta skede skulle det dock vara alltför resurskrävande att göra en kartläggning av vilka utländska företag som kan komma i fråga. Vidare beror konsekvenserna för dessa företag huvudsakligen på den lagreglering som genomför det nya fullharmoniserade konsumentkreditdirektivet.

³¹ Se prop. 2025/26:223 s. 195.

3.2.2 Krediter i konsumentförhållanden

Konsekvenser för berörda företag

De nya allmänna råden ligger i linje med den nya konsumentkreditlagen och förtydligar endast Finansinspektionens syn på regleringen.

God kreditgivningssed och omsorgsplikt

Finansinspektionen lämnar nya allmänna råd om god kreditgivningssed och omsorgsplikt. Inspektionens uppfattning är att de råd som ges är rimliga för att kunna upprätthålla ett högt konsumentskydd.

Råden om att särskild hänsyn ska tas vid långa återbetalningstider och att vissa överväganden ska göras vid ett lågt återbetalningsbelopp i förhållande till det sökta kreditbeloppet bedöms endast få en försumbar påverkan på företagen. Företagen har enligt lag att förhålla sig till att omsorgsfullt ta tillvara konsumentens intressen. De allmänna råden skulle dock kunna innebära att något färre krediter beviljas om kreditgivaren bedömer att det finns skäl att avråda från att ta en kredit med en lång återbetalningstid eller med ett månatligt återbetalningsbelopp som inte står i rimlig proportion till det sökta kreditbeloppet. Detta gäller huvudsakligen de mindre krediterna till konsumenter med låga inkomster. Dock anser Finansinspektionen att det är rimligt ur ett överskudsåttningsspektiv att konsumenter i vissa fall avråds från dessa krediter. Om något färre krediter kommer att beviljas, minskar också kreditgivarnas intäkter för denna kredittyp. Samtidigt kan kreditgivarnas kreditförluster minskas om krediter beviljas i en mindre utsträckning till konsumenter med en svagare ekonomi. Baserat på den information som inspektionen har är det inte möjligt att räkna på effekterna av detta.

De allmänna råden om omsorgsplikt hanterar även frågan om ytterligare information till en medsökande i samband med att ett kreditavtal ingås. Finansinspektionens uppfattning är att kostnaderna för att lämna sådan information är försumbar, och att det ligger i både kreditgivarens och konsumentens intresse att konsumenten får information som gör att han eller hon kan fatta ett välgrundat beslut om att ingå eller avstå avtalet.

De allmänna råden om att ett företag bör identifiera kunden kan ge ökade kostnader för företagen genom att de behöver införa tjänster för identifiering i ett tidigare skede i processen. Kostnaderna avser dels it-utveckling, dels tecknandet och nyttjandet av en identifieringstjänst. Finansinspektionen

uppskattar kostnaderna för it-utveckling till 2–4 arbetsveckor, vilket skulle innebära en kostnad på cirka 28 400–56 800 kronor per företag.³²

Kostnaderna för att teckna och nyttja en identifieringstjänst varierar beroende på vilken tjänst för identifiering och vilken prismodell som företaget väljer.³³ Prisuppgifter för dessa modeller är inte offentliga och Finansinspektionen känner inte till prissättningen. Det finns i dag åtminstone två olika aktörer som tillhandahåller identifieringstjänster. Redan i dag används sådana tjänster av majoriteten av alla kreditgivare i samband med att ett kreditavtal ingås. Finansinspektionen anser att det är rimligt att identifiering görs även vid kreditförmedling för att säkerställa ett högt konsumentskydd samt minska risken för bedrägerier och att en kreditupplysning hämtas in utan konsumenters samtycke.

Kreditprövning

Finansinspektionens intention är att de allmänna råden ska fungera som vägledning, speciellt för kreditprövning. Det är viktigt att det blir tydligt för företagen vad inspektionen förväntar sig och vilka möjligheter som finns. Den nya lagregleringen är mer detaljerad än den befintliga lagstiftningen, men Finansinspektionen anser att det trots det finns goda skäl att fortsatt ge ut allmänna råd på området.

De allmänna råden ligger linje med de nya lagreglerna om kreditprövning. Råden förtydligar endast den nya regleringen och är tydligt uppdelade för att fungera som vägledning för kreditgivare. Finansinspektionen bedömer att de nya allmänna råden i stor utsträckning också ligger i linje med de processer som redan finns på plats hos företagen. Däremot kan de företag som i dag inte har krav på sig att göra en kreditprövning få ökade kostnader för att uppfylla kraven i den nya lagstiftningen. Den kostnaden påverkas dock inte av Finansinspektionens allmänna råd, utan tillkommer med anledning av att dessa företag nu omfattas av konsumentkreditlagens tillämpningsområde.

Finansinspektionen har ändå gjort en beräkning av möjliga tillkommande kostnader för företagen utifrån bedömningen att det tillkommer vissa utvecklingskostnader av befintliga it-system hos en del av de företag som berörs. Inspektionen har gjort en beräkning av engångskostnader kopplade

³² Baserat på en lön för systemanalytiker och it-arkitekter m.fl. enligt <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/lonesok/Search?lon=systemtekniker+it> (hämtad: 20260413).

³³ <https://www.bankid.com/foretag/anslut-foretag> (hämtad 20260409) och <https://org.frejaeid.com/kontakt/> (hämtad 20260409).

till it-utveckling som bygger på en uppskattning av 0,25–1 årsheltidstjänster, vilket motsvarar cirka 170 400–681 600 kronor per företag.³⁴

Beroende på vilka vägval som företagen gör och hur de bedömer sina befintliga kreditprövningsprocesser, kan det också uppstå behov av nya eller förändrade processer. Det kan medföra både tillfälliga och löpande administrativa kostnader, men företagen kan också – utifrån insikt om sin egen verksamhet – bedöma att de inte behöver göra någon förändring och att det därmed inte uppstår några nya kostnader.

Utlåningsvolymerna till konsumenter med låga inkomster kan komma att minska hos en del företag, vilket i sin tur kan innebära minskade möjligheter till intäkter. Dock torde det inte bero på Finansinspektionens allmänna råd, utan på den förändrade lagstiftningen. Baserat på den information som är tillgänglig för inspektionen är det dock inte möjligt att räkna på effekterna av detta.

3.2.3 Verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter

Konsekvenser för berörda företag

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd förväntas inte påverka konkurrensförhållandena på marknaden. Det kan därvid noteras, vilket även framgår av avsnittet *Berörda företag*, att det främst är större företag som träffas av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd.

Ansökan om tillstånd för verksamhet

Finansinspektionen inför nya bestämmelser om innehållet i en ansökan om tillstånd. Bestämmelserna förväntas leda till ökad tydlighet och förutsebarhet för företagen. Fler kompletta ansökningar förväntas även leda till en minskad administrativ börda för företagen samt tidsvinster genom ett minskat behov av skriftväxling. De företag som kommer att ansöka har inte tillstånd hos Finansinspektionen sedan tidigare. Tillståndsprocessen hos inspektionen kommer därför att vara ny för dessa företag. För att underlätta ansökningsförfarandet kommer inspektionen att tillhandahålla ansökningsformulär för kreditgivare respektive kreditförmedlare.

³⁴ Baserat på en lön för systemanalytiker och it-arkitekter m.fl. enligt <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/lonesok/Search?lon=systemtekniker+it> (hämtad: 20260413).

Tillståndskraven innebär att företagen bland annat kommer att behöva ta fram en verksamhetsplan och en del nya interna regler om rådgivning, ersättningssystem, hantering av klagomål, kreditgivning eller kreditförmedling, utformning av tjänster och produkter samt kunskap och kompetens. Därutöver ska företagen uppfylla kraven på verksamheten samt kunskap och kompetens. Även interna processer, system och organisation kan behöva anpassas för att uppfylla tillståndskraven. För kreditgivare tillkommer även krav på ägare och ledning. Det är svårt att beräkna hur lång tid ett företag behöver avsätta för att ta fram en fullständig ansökan. Innehållet i ansökningarna kommer att variera mellan företagen, eftersom verksamheternas affärs- och driftförhållanden kan skilja sig väsentligt. De uppskattningar som görs nedan innehåller därför stora osäkerhetsmoment.

För de företag som vid sidan av sin huvudverksamhet tillhandahåller finansiering åt konsumenter för inköp av det egna företagets varor eller tjänster, eller av den egna koncernens varor eller tjänster, uppskattar Finansinspektionen kostnaderna för att ansöka om tillstånd till mellan 162 600 kronor (100 timmar x 1 626 kronor³⁵) och 243 900 kronor (150 timmar x 1 626 kronor). Om ett sådant företag sedan tidigare är registrerat enligt lagen om viss finansiell verksamhet bedöms dock kostnaden bli längre, främst eftersom företaget redan har genomgått en prövning av ägare, ägarledning och ledning. Uppskattningsvis uppgår ansökningskostnaden då till mellan 114 030 kronor (70 timmar x 1 626 kronor) och 130 320 kronor (80 timmar x 1 626 kronor). Motsvarande kostnad bedöms även gälla för större företag som erbjuder finansiering åt konsumenter för inköp av sina egna varor eller tjänster genom en tredje part, alltså företag som agerar som kreditförmedlare. För dessa företag ställs inga krav på ägare och ledning och de interna reglerna behöver inte vara lika omfattande när företaget inte ska lämna krediter.

Det tillkommer även kostnader för att uppfylla kraven på kunskap och kompetens, men dessa beskrivs i ett eget avsnitt nedan, se *Kunskap och kompetens*. Finansbolagens Förening har uppskattat att den totala kostnaden för att bland annat upprätta ansökan, utbilda medarbetare och utveckla system till sammanlagt 2 miljoner kronor för en mindre kreditgivare.

³⁵ Beloppet motsvarar timkostnaden enligt 2 § första stycket förordningen [2009:1237] om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet.

Utöver kostnaderna för att upprätta ansökan, kommer Finansinspektionen att ta ut följande ansökningsavgifter:

- 135 000 kronor för kreditgivare av andra konsumentkrediter än bostadskrediter
- 75 000 kronor för kreditförmedlare av andra konsumentkrediter än bostadskrediter.

Ansökningsavgiften regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

För de företag som beviljas tillstånd tas det ut en årlig avgift för kreditgivare på 100 000 kronor och för kreditförmedlare på 30 000 kronor, enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet.

Prövning av ägare, ägarledning och ledning

Föreskrifterna om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen när det sker en ändring i kreditgivarens ägarkrets eller ledning, överensstämmer med vad som gäller för företag som i dag driver verksamhet enligt LVB och med vad som gäller i övrigt på det finansiella området. Kreditinstitut, betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar ska inte tillämpa bestämmelserna om prövning av ägare, ägarledning och ledning i föreskrifterna. I den löpande verksamheten drabbas kreditgivarna endast av kostnader med anledning av bestämmelserna om prövning av ägare, ägarledning och ledning, om det görs några ändringar i ägarkretsen eller ledningen.

Arbetet med att ta fram de uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen i samband med en ny prövning av ägare, ägarledning eller ledning bedöms inte ta några större resurser i anspråk. Arbetet består främst i att fylla i de bilagor till föreskrifterna om prövning av ägare, ägarledning och ledning som blir relevanta och att till exempel ta fram meritförteckningar. Majoriteten av uppgifterna till bilagorna borde redan finnas tillgängliga för kreditgivarna. Kostnaden för att ta fram de uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen vid en ägarprövning beräknas uppgå till cirka 6 504 kronor (4 timmar x 1 626 kronor) per ägare. Kostnaderna för att ta fram de uppgifter som ska lämnas in till Inspektionen vid en ledningsprövning beräknas till samma belopp per ledningsperson.

Krav på verksamheten

Föreskrifterna ställer krav på verksamheten, som bland annat innebär att företagen ska ha ett antal interna regler som ska beslutas av styrelsen. För kreditinstituten, betalningsinstituten och instituten för elektroniska pengar gäller att de ska ha interna regler om rådgivning, ersättningssystem, kreditgivning, kreditförmedling, utformning av tjänster och produkter samt kunskap och kompetens. Finansinspektionens uppfattning är att de företag som redan i dag står under tillsyn har en del av dessa interna regler på plats. Företagen kan dock behöva uppdatera sina interna regler för att följa de regler som finns i föreskrifterna.

Kostnaden för att uppdatera och ta fram de interna reglerna uppskattas till mellan 13 008 kronor (8 timmar x 1 626 kronor) och 16 260 kronor (10 timmar x 1 626 kronor) per regelverk, vilket är en engångskostnad. Kostnaden för att ta fram och uppdatera interna regler kommer dock att variera mellan företagen beroende på verksamhetens art och omfattning.

För företag som inte sedan tidigare har tillstånd hos Finansinspektionen inkluderas kostnaderna för att upprätta de interna reglerna i arbetet med att ta fram en tillståndsansökan. Samtliga företag får en löpande administrativ kostnad i och med kravet på att de interna reglerna ska uppdateras och utvärderas regelbundet. Den kostnaden bedöms dock vara försumbar.

Kunskap och kompetens

De nya kunskaps- och kompetenskraven kommer att medföra engångskostnader för att bland annat etablera nya eller se över befintliga interna processer, ta fram utbildningsmaterial och se till att all relevant personal genomgår ett kunskapstest. De kommer också att innebära löpande kostnader för att uppfylla kravet på att personalen genom utbildning har tillräckliga kunskaper.

Finansinspektionen har bett branschen uppskatta kostnaderna för att uppfylla kunskaps- och kompetenskraven. Svenska Bankföreningen uppger att det är mycket svårt att uppskatta kostnaderna, men att det kan handla om omkring 1,5–2 miljoner kronor. Den största kostnaden uppges vara tiden som behöver avsättas för att genomföra utbildningen.

Utifrån hur Finansinspektionen tidigare har uppskattat kostnaderna för att uppfylla krav på kunskap och kompetens för bostadskreditinstitut och

försäkringsdistributörer, bedömer inspektionen engångskostnaderna till 1 626 kronor per anställd. Till detta kommer att etablera nya eller se över befintliga interna processer och ta fram utbildningsmaterial.

Finansinspektionen uppskattar dessa kostnader till 260 160 kronor (160 timmar x 1 626 kronor). De löpande kostnaderna för att uppfylla kravet på att personalen genom utbildning har tillräckliga kunskaper, uppskattas till 40 650 kronor (25 timmar x 1 626 kronor). Kostnaden kan dock variera beroende på om företaget tillhandahåller utbildningen internt eller externt.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

3.3.1 Krediter i konsumentförhållanden

Finansinspektionen bedömer att de allmänna råden inte kommer att innebära några betydande tillkommande kostnader för inspektionen. Det kommer inte att uppstå några behov av it-insatser hos inspektionen kopplade till dessa allmänna råd och det tillkommer inte heller någon ny inrapportering. Råden bör också underlätta den framtida tillsynen, eftersom det blir ännu tydligare vilka förväntningar som finns på god kreditgivningssed och kreditprövningar i samband med kreditgivning till konsumenter.

3.3.2 Verksamhet med andra konsumentkrediter än bostadskrediter

Den initiala konsekvensen för Finansinspektionen är en ökad arbetsbelastning i samband med prövningen av de ansökningar som kommer in på grund av regleringen i LVBK samt föreskrifterna och de allmänna råden till denna reglering.

Samtidigt förväntas föreskriftsändringarna underlätta Finansinspektionens arbete med tillståndsansökningarna, eftersom tydliga föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla förväntas leda till att ansökningarna kommer att vara mer kompletta från början. Detta kan i sin tur leda till en mer effektiv handläggning och kortare handläggningstider. Därtill förväntas regleringen leda till minskade kostnader för Finansinspektionen genom minskad skriftväxling.

Att behandla en ansökan om tillstånd som kreditgivare beräknas ta cirka 90 arbetstimmar för Finansinspektionen. En ansökan om tillstånd som kreditförmedlare förväntas innebära cirka 50 arbetstimmar. Finansinspektionen förväntas endast få in ett tiotal ansökningar från kreditgivare,

men cirka 70 ansökningar från företag som vill driva verksamhet med kreditförmedling. Majoriteten av dessa ansökningar förväntas komma in inom ett halvår från det att de nya reglerna träder i kraft den 20 november 2026. Ansökningarna antas kunna hanteras under nio månader. Under denna period behöver minst tre anställda hantera dessa ansökningar på heltid. Kostnaderna för handläggningen kommer att tas ut genom nya ansökningsavgifter. När företagen har beviljats tillstånd tillkommer en ökad arbetsbelastning genom att fler bolag omfattas av Finansinspektionens tillsynsansvar. Kostnaderna för detta kommer att finansieras genom ökade tillsynsavgifter och andra avgifter.

Ändringarna i föreskrifterna och de allmänna råden bör utvärderas ett år efter att de har trätt i kraft. Konsekvenserna av regleringen kommer att kunna utvärderas inom ramen för Finansinspektionens löpande arbete med tillsyn.